

Handbok för gymnasieantagning

2014-2015

GÄLLANDE BESTÄMMELSER SAMT KOMMENTARER OM
MOTTAGANDE/ANTAGNING TILL GYMNASIESKOLAN

Förord

Föreliggande handbok innehåller en sammanställning av gällande bestämmelser enligt lag, förordning och föreskrifter samt kommentarer av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) om mottagande och antagning till studievägar inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Syftet med skriften är att underlätta hanteringen av sådana frågor i kommunen.

För den närmare utformningen svarar Mats Söderberg, Sveriges Kommuner och Landsting, Charlott Andersson, Gymnasieantagningen i Stockholms län, Liselotte Edvardsson, Antagningskansliet, Karlshamn, Inga-Lill Ewaldsson, Antagningskansliet i Markaryd, Robert Gustafsson, Gymnasieantagningen i Örebro län, Annette Holm Persson, Gymnasieantagningen i Helsingborg samt Agneta Persson, Helsingborg.

Stockholm i december 2013

Per-Arne Andersson

Avdelning för Lärande och Arbetsmarknad

Utdrag ur gällande lag och förordningar har i denna handbok tydliggjorts genom inramning av texterna.

Innehåll

Inledning.....	7
På gång.....	7
Aktuella cirkulär från Sveriges kommuner och landsting.....	8
Gymnasiekonferenser.....	8
Grundutbildning.....	8
Gällande lag och förordningar.....	8
Skolväsendet, lika tillgång till utbildning, huvudmän, vägledning samt skolplikt.....	9
1.1 Skolväsendet.....	9
1.2 Lika tillgång till utbildning.....	9
1.3 Huvudmän för utbildningen.....	9
1.4 Tillgång till studie- och yrkesvägledning.....	10
1.5 Skolpliktens upphörande samt rätt att slutföra skolgången.....	10
Skyldighet att erbjuda utbildning, samverka, informera samt gemensam antagningsorganisation.....	11
2.1 Syfte och målgrupp.....	11
2.2 De olika utbildningarna i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.....	12
2.2.1 Gymnasieskolan.....	12
2.2.2 Gymnasiesärskolan.....	13
2.3 Kommunens ansvar att erbjuda gymnasieutbildning.....	13
2.3.1 Gymnasieskola.....	13
2.3.2 Gymnasiesärskola.....	13
2.4 Skyldighet att informera.....	14
2.5 Huvudmannens ansvar vid nedläggning av program/inriktningar.....	14
2.6 Samverkansavtal.....	15
2.7 Gemensam antagningsorganisation.....	16
Marknadsföring av gymnasieutbildning – ett underlag till skolhuvudmän.....	17
3.1 Bakgrund och syfte.....	17
3.2 Vägledning respektive marknadsföring.....	17
3.3 Lagstiftning.....	17
3.3.1 Exempel på vad marknadsföringen av gymnasieskolor kan innehålla ..	18
3.3.2 Utbildningsutbudet.....	18
3.3.3 Skolans verksamhet.....	18
3.3.4 Resultat.....	19
3.3.5 Ytterligare upplysningar.....	19
3.3.6 Informationsvägar och aktiviteter.....	19
Tidplan.....	20
Ansökan och yttrande.....	21
5.1 Ansökningshandling.....	21
5.2 Underskrift.....	23
5.3 Inlämnande av ansökan.....	23

5.4 För sent inkommen ansökan.....	24
5.5 Komplettering av ansökan.....	24
5.6 Handläggning av ansökan till annan huvudman än den egna hemkommunen.....	25
5.6.1 Gymnasieskolan – yttrande från hemkommunen – offentlig huvudman.....	25
5.6.2 Gymnasiesärskolan.....	25
5.6.3 Antagningskansliets kodning.....	26
5.7 Ett fjärde tekniskt år	26
5.8 Språkval	27
5.9 Förteckning över antagningskanslier	27
Behörighet	28
6.1 Generell behörighet till gymnasieskolan och gymnasiesärskolan	28
6.1.1 Gymnasieskolan.....	28
6.1.2 Gymnasiesärskolan.....	29
6.1.3 Bosatt i landet	30
6.2 Behörighet till nationella program i gymnasieskolan.....	31
6.3 Behörighet till introduktionsprogram.....	32
6.4 Behörighet för sökande från andra länder	32
6.4.1 Utlandssvenska elever	32
6.4.2 Nordiska sökande till gymnasieskolan	33
6.4.3 Asylsökande elever	33
6.4.4 EU-elever	34
6.4.5 Övriga utländska sökande.....	34
6.6 Döva och hörselskadade sökande	35
6.7 Behörighet för försöksverksamheten med ett fjärde tekniskt år.....	36
Beslut om mottagande samt beslut om behörighet	37
7.1 Gymnasieskolan – nationella program.....	37
7.1.1 Mottagande i första hand – offentlig huvudman.....	37
7.1.2 Mottagande i andra hand - offentlig huvudman (Frisök)	38
7.1.3 Mottagande – fristående gymnasieskola	38
7.2 Gymnasieskolan - introduktionsprogram	39
7.2.1 Introduktionsprogram – offentlig huvudman.....	39
7.2.2 Introduktionsprogram – fristående huvudman	40
7.3 Gymnasiesärskolan.....	40
7.3.1 Gymnasiesärskola - offentlig huvudman.....	40
7.3.2 Gymnasiesärskola – fristående huvudman	41
7.4 Gymnasieskolan – försöksverksamhet med ett fjärde tekniskt år, offentlig och fristående huvudman.....	42
7.5 Beslut om behörighet och mottagande i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.....	42
7.6 Underrättelse om beslut	42
Överklagande.....	43
8.1 Överklagande hos Skolväsendets överklagandenämnd.....	43

8.2	Åtgärder av den beslutande myndigheten	44
8.3	Yttrande-/beslutsblankett/behörighetsbeslut	44
8.3.1	Nationella program i gymnasieskolan	45
8.3.2	Introduktionsprogram utformade för grupper av elever	45
8.3.3	Introduktionsprogram för enskild elev	45
8.3.4	Gymnasiesärskola.....	45
8.4	Förvaltningsbesvär	45
	Urval av sökande.....	46
9.1	Urvalsbestämmelser för gymnasieskolan	46
9.2	Gruppindelning, tillämpliga urvalsgrunder samt fördelning av platser	47
9.3	Fri kvot.....	47
9.4	Beräkning av meritvärde	48
9.5	Rangordning av sökande vid lika meritvärde/jämförelsetal	49
9.6	Rangordning vid betygskomplettering.....	49
9.7	Urvalsbestämmelser för gymnasiesärskolan	49
9.8	Urval till försöksverksamheten med ett fjärde tekniskt år	50
	Antagning.....	51
10.1	Preliminär antagning	51
10.2	Om- och nyval	51
10.3	Slutlig antagning.....	52
10.4	Reservantagning	52
10.5	Information om antagning	53
10.6	Sökande som flyttar	53
	Interkommunal ersättning	55
11.1	Interkommunal ersättning nationella program m.m.....	55
11.2	Riksidrottsutbildningar	56
11.3	Nationellt godkända idrottsutbildningar	56
11.4	Utökat program, förlängd undervisning.....	56
11.5	RH-anpassad utbildning.....	57
11.6	Försöksverksamhet med riksrekryterande spetsutbildning.....	57
11.7	Introduktionsprogram	57
11.8	Gymnasiesärskolan.....	58
11.9	Avstämningsdatum.....	59
11.10	Försöksverksamheten med ett fjärde tekniskt år	59
	Bidrag till fristående skolor m.m.	60
12.1	Fristående gymnasieskolor och gymnasiesärskolor	60
12.2	Riksinternatskolorna.....	63
12.3	International Baccalaureate (IB).....	63
12.4	Internationella skolor	63
12.5	Ersättning för ett fjärde tekniskt år	65
	Elever från och till andra länder	66
13.1	Elever från nordiska länder	66

13.2 Utlandssvenska elever	67
13.3 Vissa barn och ungdomar som inte är folkbokförda i Sverige	67
13.4 Asylsökande	67
13.5 Gymnasieutbildning utomlands	67
13.6 Begreppet Skolpeng.....	68
13.7 Validering av utländska gymnasiebetyg.....	68
Inackordering, elevresor och skolskjuts	69
14.1 Stöd till inackordering – skolor med offentlig huvudman.....	69
14.2 Stöd till inackordering - skolor med fristående huvudman	70
14.3 Elevresor	71
14.4 Skolskjuts – gymnasiesärskolan	72
Byte av studieväg, återantagning.....	73
Val av studieväg i högre årskurs/val av lärlingsutbildning.....	75
16.1 Mottagande av en sökande till högre årskurs	75
16.2 Erbjudande av viss utbildning	75
16.3 Urval till inriktning i högre årskurs	75
16.4 Gymnasial lärlingsutbildning	76
16.4.1 Lärlingsutbildning i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.....	76
Rätt att fullfölja utbildning.....	78
Offentlighet och sekretess	80
18.1 Utlämnande av allmänna handlingar.....	80
18.2 Dataöverföring av sökande samt betygfiler för sökande till andra huvudmän.....	80
18.3 Databaser – IT-stöd i elevadministrationen	81
18.4 Sekretess i skolan	81
18.5 Sekretessmarkerade personuppgifter	81
Förteckning över beslutsområden, lagrum och förslag till delegation	83
Gallringsråd	85
Bilagor	87

Inledning

På gång

Den parlamentariska utredningen SOU 2013:56 Friskolorna i samhället har lagt fram sitt betänkande med ett antal överväganden och förslag. Kommitténs mening är att möjligheten att välja skola är av stort värde och att man vill slå vakt om det fria skolvalet. Man har funnit att det efter 20 års erfarenhet av friskolereformen finns anledning att se över regelverket för att tydliggöra att möjligheterna till vinst alltid förenas med god kvalitet. Proposition och beslut väntas under våren 2014.

Regeringen föreslår en ny anställningsform för elever i gymnasial lärlingsutbildning, gymnasielärlingsanställning. Förslaget togs fram i utredningen SOU 2010:19 Lärling – en bro mellan skola och arbetsliv. Man föreslår att den nya anställningsformen ska regleras i en särskild lag som ska träda i kraft den 1 juli 2014.

Försöksverksamheten med ett fjärde tekniskt år har utvärderats. Regeringen redovisar i Ds 2013:53 Gymnasieingenjörsutbildning – Vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan sina överväganden och förslag. Proposition och beslut väntas under våren 2014.

Utredningen SOU 2012:76 Utbildning för elever i samhällsvård och fjärr- och distansundervisning har haft som uppdrag att klarlägga om regelverket beträffande barn och unga vid hem för vård eller boende (HVB), särskilda ungdomshem och sjukhus eller annan motsvarande institution behöver förtydligas. Om fjärr- eller distansundervisning kan vara ett alternativ till reguljär undervisning för elever i de obligatoriska skolformerna samt gymnasieskolan och gymnasiesärskolan har också ingått i uppdraget. Även här väntas proposition och beslut under våren.

Utredningen SOU 2013:13 Ungdomar utanför gymnasieskolan – ett förtydligt ansvar för stat och kommun har i uppdrag att se över det kommunala informationsansvaret för unga som inte har fyllt 20 år och som inte genomfört eller har fullföljt en gymnasieutbildning. Man anger att hemkommunen ska ha ett ”aktivitetsansvar” och att man ska vara skyldig att erbjuda aktivitet samt också skyldig att upprätta register över dessa ungdomar.

Utredningen SOU 2013:52 Moderniserad studiehjälp har bl. a. föreslagit att ansvaret för inackorderingsstödet förs över till Centrala Studiestödsnämnden CSN inför läsåret 2015/16. Det är ännu oklart när proposition och beslut kommer.

Uppdraget att utreda frågor om internationella skolor, utlandsskolor, riksinternatskolor, bidrag till studier utomlands, Europaskolor m.m. har ännu inte lett fram till något förslag. Frågan bereds på utbildningsdepartementet.

Aktuella cirkulär från Sveriges kommuner och landsting

- 2001:141 Asylsökande barns skolgång
- 2006:18 Ansvar för utbildning och särskilda stödinsatser i skola och barnomsorg vid placering i annan kommun.
- 08:7 Ändring av 2§ folkbokföringsförordningen (1991:749)
- 09:41 Nya bidragsregler för fristående skolor och enskilt bedrivna förskolor, fritidshem och förskoleklasser
- 09:75 Förvaltningsbesvär över beslut om bidragsbelopp till enskild verksamhet
- 11:22 Möjlighet att träffa samverkansavtal kring nationellt godkänd idrottsutbildning (NIU)

Gymnasiekonferenser

Sveriges Kommuner och Landsting återkommer med aktuella frågor vid våra Gymnasiekonferenser hösten 2014.

- 4-5 november 2014 Göteborg Hotell 11
- 17-18 november 2014 Stockholm, Bonnier konferens
- 20-21 november 2014 Stockholm, Bonnier konferens

Frågor som önskas belysta vid konferenserna kan skickas till referensgruppen.

Grundutbildning

En utbildning för personal som arbetar med mottagande, antagning, interkommunala ersättningar, bidrag till fristående skolor samt ekonomiskt stöd till resor och inackordering kommer att anordnas.

- 9-11 december 2014

Gällande lag och förordningar

Grundläggande bestämmelser återfinns i följande författningar:

Skollagen (SFS 2010:800 m. ändringar) för utbildningar som påbörjas efter den 1 juli 2011.

Skolförordningen (SFS 2011:185 m. ändringar) anger vad som gäller för grundskolan.

I gymnasieförordningen (SFS 2010:2039 m. ändringar) har regeringen utfärdat föreskrifter för antagningen till gymnasieskolan. Dessa återfinns i huvudsak i sjunde kapitlet. I gymnasieförordningen finns också bestämmelser beträffande gymnasiesärskolan.

Se även riksdagens hemsida: www.riksdagen.se eller www.lagrummet.se

I föreliggande handbok har de förändringar som varit kända i november 2013 beaktats.

Du bör ha tillgång till UFB2 2013/14 alternativt annat informationsmaterial som innehåller ovan angivna lag och förordningar.

Skolväsendet, lika tillgång till utbildning, huvudmän, vägledning samt skolplikt

1.1 Skolväsendet

Enligt skollagen anordnas utbildning inom skolväsendet av det allmänna och av enskilda enligt vad som anges i skollagen 1 kap. 1-7 §§. Skolväsendet omfattar skolformerna förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna samt utbildning i svenska för invandrare.

1.2 Lika tillgång till utbildning

I skollagen 1 kap. 8 § anges att alla ska, oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet om inte annat följer av särskilda bestämmelser i skollagen.

1.3 Huvudmän för utbildningen

I skollagen 2 kap. anges att som huvudmän för gymnasieskola och gymnasiesärskola finns kommuner, landsting och enskilda. Huvudmännen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

För kommuner och landsting ska det finnas nämnder som fullgör kommunens eller landstingets uppgifter enligt skollagen. För dessa nämnder gäller vad som föreskrivs i kommunallagen.

För att enskilda ska godkännas som huvudmän för gymnasieskola och gymnasiesärskola krävs ansökan till Statens skolinspektion som prövar ansökan och som kan ge ett godkännande för viss utbildning vid en viss skolenhet.

Staten är huvudman för specialskolan och sameskolan.

1.4 Tillgång till studie- och yrkesvägledning

I skollagen 2 kap. 29 § anges att elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Detta gäller även för den som ännu inte är elev i skolan men avser påbörja en utbildning.

1.5 Skolpliktens upphörande samt rätt att slutföra skolgången

I skollagen 7 kap. 12-16 §§ finns angivet vad som gäller beträffande skolpliktens upphörande och elevernas rätt att slutföra skolgången i grundskolan, grundsärskolan eller specialskolan.

12 § Om inte annat följer av 13 eller 14 § upphör skolplikten vid utgången av vårterminen det nionde året eller, om eleven går i specialskolan, det tionde året efter det att eleven börjat fullgöra skolplikten.

Senare upphörande

13 § För den elev som inte gått ut högsta årskursen när skolplikten annars skulle ha upphört enligt 12 §, upphör skolplikten i stället ett år senare, dock senast när eleven fyller 18 år.

Frågan om skolpliktens förlängning enligt första stycket prövas av hemkommunen. För en elev som går i specialskolan prövas dock frågan av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Tidigare upphörande

14 § Om eleven före den tidpunkt som framgår av 12 eller 13 § uppnår de kunskapskrav som minst ska uppnås för den skolform där eleven fullgör sin skolplikt, upphör skolplikten.

Frågan om skolpliktens upphörande enligt första stycket prövas av hemkommunen. För en elev som går i specialskolan prövas frågan av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Rätt att slutföra skolgången

15 § En elev i grundskolan, grundsärskolan eller specialskolan har rätt att slutföra den högsta årskursen, även om skolplikten upphör dessförinnan.

En elev i grundskolan, grundsärskolan eller specialskolan har också rätt att efter skolpliktens upphörande slutföra utbildningen under ytterligare två år, om eleven inte har nått upp till de kunskapskrav som minst ska uppnås för respektive skolform. En elev i grundsärskolan har under denna tid rätt till minst 800 timmars undervisning utöver den i 11 kap. 7 § första stycket garanterade undervisningstiden, om eleven inte dessförinnan uppnått kunskapskraven.

En elev som har tagits emot i specialskolan enligt 6 § första stycket 1 och som på grund av sina funktionsnedsättningar inte kan få tillfredsställande förhållanden i gymnasiesärskolan eller gymnasieskolan, får efter det att skolplikten har upphört och i mån av plats genomgå ytterligare utbildning i specialskolan till och med vårterminen det kalenderår eleven fyller 21 år, om eleven inte bedöms ha förmåga att fullfölja utbildningen enligt andra stycket.

16 § Frågan om rätt att slutföra skolgången enligt 15 § prövas av hemkommunen.

För en elev som går i specialskolan prövas dock frågan av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Skyldighet att erbjuda utbildning, samverka, informera samt gemensam antagningsorganisation

2.1 Syfte och målgrupp

Syftet med gymnasieskolan anges i skollagen 15 kap. 2-3 §§. I 15 kap. 5 § anges också vilken målgrupp som gymnasieskolan avser.

5 § Gymnasieskolan ska vara öppen endast för ungdomar som avslutat sin grundskoleutbildning eller motsvarande utbildning och som påbörjar sin gymnasieutbildning under tiden till och med det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år eller, i fall som avses i 36 §, 21 år.

I 17 kap. 16 § andra och tredje styckena finns bestämmelser om utbildning i gymnasieskolan för vissa elever från grundsärskolan.

Bestämmelserna om gymnasieskolan gäller bara för ungdomar som är bosatta i landet. I 29 kap. 2-5 §§ finns ytterligare föreskrifter om bosättning och rätten till utbildning. (SFS 2012:109)

Syfte och målgrupp för gymnasiesärskolan anges i skollagen 18 kap. 2-4 §§.

2 § Gymnasiesärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en för dem anpassad utbildning som ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Utbildningen ska utformas så att den främjar social gemenskap och utvecklar elevernas förmåga att självständigt och tillsammans med andra tillägna sig, fördjupa och tillämpa kunskaper.

Utbildningen i gymnasiesärskolan ska i huvudsak bygga på de kunskaper som eleverna har fått i grundsärskolan eller i motsvarande utbildning.

Av 29 kap. 8 § följer att det som sägs i denna lag om ungdomar med utvecklingsstörning ska gälla också för vissa andra ungdomar. (SFS 2012:109)

Samverkan

3 § Huvudmannen för gymnasiesärskolan ska samverka med samhället i övrigt. (SFS2012:109)

Målgrupp

4 § Utbildningen i gymnasiesärskolan ska vara öppen för ungdomar vars skolplikt har upphört och som inte bedöms ha förutsättningar att nå upp till gymnasieskolans kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning.

De ungdomar som tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan har rätt att bli mottagna i gymnasiesärskola om utbildningen påbörjas före utgången av det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år. (SFS 2012:109)

2.2 De olika utbildningarna i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

2.2.1 Gymnasieskolan

Utbildningarna i gymnasieskolan består av 18 nationella program som är yrkesprogram eller högskoleförberedande program. Inom programmen finns inriktningar, särskilda varianter samt gymnasial lärlingsutbildning.

Bestämmelserna om erbjudande av viss utbildning (inriktningsgaranti) återfinns i skollagens 16 kap. 12 §.

12 § När en huvudman erbjuder utbildning på ett nationellt program får huvudmannen också låta erbjudandet omfatta att eleven senare ska antas till en nationell inriktning, en särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning inom programmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att ett sådant erbjudande ska ges inom vissa program.

Utöver de nationella programmen finns riksrekryterande utbildningar, riksrekryterande yrkesutbildningar samt riksrekryterande estetisk spetsutbildning. Dessutom finns riksrekryterande idrottsutbildningar RIG samt nationellt godkända idrottsutbildningar NIU. Därutöver finns försöksverksamhet med spetsutbildning.

Med riksrekryterande utbildning avses en utbildning i en gymnasieskola med offentlig huvudman till vilken sökande från hela landet skall tas emot i första hand.

Både offentliga och enskilda huvudmän får ansöka om att en utbildning ska vara riksrekryterande.

I gymnasieförordningens 5 kap. 12-26 §§ beskrivs bland annat olika typer av riksrekryterande utbildningar i gymnasieskolan.

Förteckning över utbildningar som beviljats rätt till riksrekrytering finns på Skolverkets hemsida, www.skolverket.se

I gymnasieförordningen 5 kap. 23-26 §§ anges vilka förutsättningar som gäller för att få anordna riks-idrottsgymnasium.

23 § En utbildning där ämnet specialidrott ingår får vara riks-idrottsgymnasium om det finns ett nationellt intresse av att tillgodose elitidrottens krav och det ställs särskilda krav på gemensam träning. En sådan utbildning som en kommun anordnar ska vara riksrekryterande.

För uppgift om riksrekryterande idrottsutbildningar, idrotter, orter och platser, se Skolverkets hemsida. www.skolverket.se

Skolverket har fattat beslut om vilka skolor som får delta i försöket med riksrekryterande gymnasiala spetsutbildningar. Uppgift om vilka utbildningarna och skolorna är finns på Skolverkets hemsida, Kursinfo. Förordningen om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning återfinns i SFS 2008:783 m. ändringar. Försöksverksamheten har förlängts och avser utbildning som påbörjas under tiden 1 juli 2009 till den 30 juni 2016.

Det finns också riksinternatskolor (Grennaskolan, Lundsbergs skola och Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket) och för dessa finns bestämmelser i skollagens 29 kap. 15-16 §§ och förordning om statsbidrag till riksinternatskolor, SFS 2011:525.

För de elever som inte uppfyller behörighetskraven till de nationella programmen finns utbildning i form av introduktionsprogram.

För ungdomar med ett svårt rörelsehinder får vissa kommuner anordna speciellt anpassad utbildning, gymnasieskola med Rh-anpassad utbildning.

För utbildning i gymnasieskolan för elever som är döva, hörselskadade eller döv-blinda eller har en språkstörning finns särskilda föreskrifter.

I gymnasieskolan finns dessutom en försöksverksamhet med ett fjärde tekniskt år. Denna utbildning är en del av gymnasieskolan.

2.2.2 Gymnasiesärskolan

I gymnasiesärskolan finns nationella och individuella program. De nationella programmen är nio och finns förtecknade i bilaga 4 till skollagen.

Även i gymnasiesärskolan får det finnas gymnasial lärlingsutbildning och riksrekryterande utbildningar.

2.3 Kommunens ansvar att erbjuda gymnasieutbildning

2.3.1 Gymnasieskola

Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i kommunen erbjuds utbildning på nationella program och i vissa fall introduktionsprogram.

Beträffande de nationella programmen gäller att erbjudandet ska omfatta ett allsidigt urval av nationella program och nationella inriktningar. Vilka utbildningar som erbjuds ska så långt det är möjligt anpassas till elevernas önskemål. Detta gäller även antalet platser på utbildningarna.

Erbjudandet kan avse gymnasieutbildning som hemkommunen själv anordnar eller som anordnas av en annan kommun eller ett landsting som hemkommunen tecknat samverkansavtal med. Erbjudandet kan inte avse utbildning i fristående skola.

2.3.2 Gymnasiesärskola

Hemkommunen ansvarar för att alla ungdomar som tillhör gymnasiesärskolans målgrupp erbjuds utbildning av god kvalitet i gymnasiesärskolan.

Erbjudandet får avse utbildning som hemkommunen själv anordnar eller erbjuder i samverkan med annan kommun eller landsting.

Kommunen ska sträva efter att erbjudandet om utbildning i gymnasieskolan ska omfatta ett allsidigt urval av nationella program och nationella inriktningar.

Vid utformningen av gymnasiesärskolan ska kommunen ta hänsyn till vad som är ändamålsenligt för eleverna ut kommunikationssynpunkt. Så långt det är möjligt ska gymnasiesärskolan organiseras så att ingen elev behöver bo utanför det egna hemmet.

Även för gymnasiesärskolan gäller att erbjudandet inte kan avse utbildning i fristående skola.

2.4 Skyldighet att informera

Varje kommun är skyldig att informera om de nationella programmen och om möjligheterna att få utbildning på introduktionsprogram i gymnasieskolan.

Varje kommun ska också informera om gymnasiesärskolans olika program.

Skyldigheten att informera åligger elevernas hemkommuner.

Viktigt att hålla isär informationsskyldigheten och den marknadsföring som görs av de olika huvudmännen för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Både elever och skolor gagnas av att marknadsföringen av olika gymnasieskolor och gymnasiesärskolor har hög standard. Därför har Sveriges Kommuner och Landsting tillsammans med Friskolornas Riksförbund tagit fram ett material till stöd för skolornas marknadsföringsinsatser. Stödmaterialet innehåller tips och checklistor för att marknadsföringen gentemot eleverna ska bli tydlig och bra, *Marknadsföring av gymnasieutbildning – ett underlag till skolhuvudmän, kap. 3.*

Huvudmännen har ytterligare en informationsskyldighet, att anmäla till elevens hemkommun när en elev påbörjar eller avslutar gymnasieutbildning eller gymnasiesärskoleutbildning. Observera att denna skyldighet gäller för alla huvudmän, kommuner, landsting samt enskilda. För gymnasieskolan finns bestämmelsen i skollagens 15 kapitel.

15 § När en elev börjar eller slutar vid en gymnasieskola med annan huvudman än hemkommunen, ska huvudmannen snarast meddela detta till hemkommunen. (SFS 2012:109)

För gymnasiesärskolan anges bestämmelsen i 18 kapitlet.

15 § När en elev börjar eller slutar vid en gymnasiesärskola med en annan huvudman än hemkommunen, ska huvudmannen snarast meddela detta till hemkommunen. (SFS 2012:109)

2.5 Huvudmannens ansvar vid nedläggning av program/inriktningar

Huvudmannen fastställer som regel vilket utbud av program och inriktningar som ska erbjudas i början av höstterminen året före utbildningens start. De flesta huvudmän anger också vilket antal antagningsplatser som erbjuds. I lagtexten anges att huvudmannen så långt det är möjligt ska anpassa både utbudet av utbildningar och antal platser efter elevernas önskemål. Betydande förändringar i elevernas sökmönster kan ge huvudmännen svårigheter att planera utbudet.

Huvudmännen bör fatta beslut om eventuella nedläggningar av program och inriktningar i så god tid att de elever som berörs har möjlighet att ändra sina val (göra omval). Förändringar i beslutad organisation bör därför göras i rimlig tid före omvalsperiodens utgång (om omvalsperiod används). Vissa huvudmän har skrivit in etiska regler för detta i sina samverkansavtal.

2.6 Samverkansavtal

I skollagen anges inte vad ett samverkansavtal ska innehålla och inte heller när avtalet ska vara tecknat. Det som framkommit vid ärenden som överklagats till Skolväsendets överklagandenämnd är att såväl erbjudandet av utbildningar som samverkansavtal måste föreligga i god tid före ansökningstidens utgång vilket innebär att både erbjudande och samverkansavtal bör föreligga ca 2 månader före den sista ansökningsdag som respektive hemkommun har fastställt.

Beträffande samverkansavtal gäller att avtalen bör tecknas för programmet i sin helhet eftersom beslut om mottagande ska göras till program. Man kan alltså inte begränsa samverkansavtalet till att endast omfatta en av programmets inriktningar.

I samverkansavtalet bör anges vilken interkommunal ersättning (IKE) som hemkommunen ska betala till samverkanskommunen så att detta belopp kan användas som underlag vid beslut om bidrag till fristående skolor.

Om man vill teckna samverkansavtal om enbart inriktning i år 2 med en annan kommun så måste man tänka på att elever som antagits till programmet i den kommunen inte får slås ut av eleverna från samverkanskommunen.

För särskilda varianter som inte fått riksrekryterande status gäller att det är hemkommunens elever och elever från den kommun som man tecknat samverkansavtal med om den särskilda varianten (samverkansområdets elever) som ska tas emot i första hand.

Beträffande nationellt godkända idrottsutbildningar, NIU, krävs samverkansavtal för att uttagna NIU-elever från annan kommun ska tas emot som sökande i första hand på sökt studieväg och därmed få rätt till inackorderingsstöd.

För de idrotter som saknar riks-idrotts-gymnasier är det viktigt att kommunerna tar ställning till om och var man vill erbjuda sina elever önskade idrottsutbildningar och tecknar samverkansavtal med dessa huvudmän i god tid. Samverkansavtal bör föreligga ca 2 månader före sista ansökningsdag.

I sådant samverkansavtal anges att avtalet endast gäller den nationellt godkända idrottsutbildningen för elever som uttagits och rankats av sitt specialidrottsförbund.

För introduktionsprogram kan också finnas skäl att teckna samverkansavtal för att hemkommunen ska uppfylla skollagens krav att erbjuda utbildning. Alla ungdomar som är behöriga till introduktionsprogram ska erbjudas preparandutbildning, yrkesintroduktion, individuellt alternativ samt språkin introduktion.

Beträffande programinriktat individuellt val anges i skollagen att kommun eller landsting som anordnar yrkesprogram får anordna detta. Här föreligger alltså ingen skyldighet att erbjuda denna utbildning.

Eftersom varje hemkommun ansvarar för att erbjuda gymnasiesärskola för de elever som tillhör gymnasiesärskolans målgrupp är det angeläget att teckna samverkansavtal så att hemkommunen kan fullgöra sin skyldighet att erbjuda ett allsidigt urval av nationella program.

2.7 Gemensam antagningsorganisation

I skollagens 15 kap. 14 § anges att respektive huvudman ansvarar för antagningen till de olika utbildningar som huvudmannen anordnar. Antagningsorganisationen får vara gemensam för flera olika huvudmän men observera att de beslut som huvudmannen har att fatta beträffande behörighet, mottagande och antagning måste göras av huvudmannen själv eller (för gymnasieskola med offentlig huvudman) delegat som är anställd hos huvudmannen.

Eftersom de sökande alltid ska lämna sin ansökan till hemkommunen bör alla kommuner (även de som saknar gymnasieskola eller gymnasiesärskola) vara anslutna till ett antagningskansli, en gemensam antagningsorganisation, så att det är tydligt för de sökande var ansökan ska lämnas.

Någon form av överenskommelse eller avtal bör göras om antagningsorganisationen omfattar flera olika huvudmän. I avtalet bör anges vem som ansvarar för yttranden, mottagningsbeslut, antagningsbeslut. Det är också viktigt att man fastställer en gemensam tidplan. I denna tidplan bör anges bl. a. när organisationsbeslut ska fattas hos respektive huvudman.

14 § Antagningsorganisationen får vara gemensam för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå.

Antagningsorganisationen får vara gemensam för gymnasieskola anordnad av kommuner, landsting och enskilda huvudmän. (SFS 2012:109)

Marknadsföring av gymnasieutbildning – ett underlag till skolhuvudmän

3.1 Bakgrund och syfte

Varje år gör omkring 125 000 ungdomar sitt val till gymnasieskolan. Den ökade valfriheten och mångfalden i utbud av gymnasieutbildningar gör att ungdomarna som ett led i de olika skolornas marknadsföring – möter mycket information rörande olika alternativ till gymnasieutbildning.

Ur såväl ett individuellt perspektiv som ett samhällsperspektiv är det viktigt att ungdomarna gör ett så väl övervägt gymnasieval som möjligt. Det förutsätter att marknadsföringen om gymnasieskolor sker på ett allsidigt, sakligt och korrekt sätt.

Syftet med det här underlaget är att ge skolhuvudmän – såväl offentliga som enskilda – ett stöd till att marknadsföringsinsatserna håller god standard. Det gagnar såväl elever som anordnare

3.2 Vägledning respektive marknadsföring

Det är viktigt och nödvändigt att skilja vägledningsinsatser och marknadsföring åt. Vägledningen har sin utgångspunkt i en stödprocess till individen – neutral och oberoende av olika valalternativ och huvudman.

Marknadsföringen är ett led i en utbildningsanordnares erbjudande. Det är inte ovanligt att en kommun eller region tillsammans med olika privata utbildningsanordnare tar fram ett samlat material med presentationer från de olika anordnare som finns där.

3.3 Lagstiftning

Enligt marknadsföringslagen ska all marknadsföring utformas enligt god marknadsföringssed. En viktig grundregel är att reklam måste kunna identifieras som sådan. Detta är särskilt viktigt när man vänder sig till barn och unga.

En annan grundprincip är att reklam skall vara vederhäftig och sann. Enligt Internationella Handelskammarens (ICC) grundregel för reklam ska marknadsföring bl.a. utformas med socialt ansvar och ta särskild hänsyn till barn och unga.

Sammanfattningsvis säger ICC-reglerna beträffande barn och unga att reklam inte får utnyttja barns och ungdomars naturliga godtrogenhet och bristande erfarenhet, inte får innehålla framställningar som kan medföra att barn eller ungdomar utsätts för fysiska skadeverkningar eller påverkas negativt i psykiskt eller moraliskt avseende och inte ge intryck av att själva innehavet eller användningen av viss produkt ger ett övertag över jämnåriga eller att avsaknad av produkten kan få motsatta följder.

Reklam får inte heller stå i strid med rådande sociala värderingar eller undergräva föräldrars auktoritet eller innehålla direkta uppmaningar till barn och ungdomar att övertala sina föräldrar eller andra vuxna att köpa den utannonserade produkten åt dem.

Vilseledande reklam får inte förekomma och jämförande reklam får endast ske på det sätt som regleras i marknadsföringslagen.

3.3.1 Exempel på vad marknadsföringen av gymnasieskolor kan innehålla

Den är angeläget att huvudbudskapet från skolhuvudmannens/skolorna till eleverna handlar om studiernas uppläggning, genomförande och resultat.

Erbjudanden till eleverna om t.ex. resor, IT-utrustning och liknande bör därför i hög grad ha ett samband med studiernas uppläggning och genomförande. T.ex. bör erbjudande om körkortsundervisning vara kopplat till utbildningens inriktning som en naturlig del av en kompetensprofil.

Om skolan redovisar att den har en särskild profil eller inriktning som kännetecken för sin verksamhet bör det tydligt visas hur pass stor del av utbildningen som är präglad av detta.

Här följer en checklista till hjälp och stöd vad marknadsföringen kan omfatta:

3.3.2 Utbildningsutbudet

- Programutbud, inriktningar, poängplan valbara kurser och möjligheter till individuella val.
- Om skolan visar på en viss profil bör tydligt framgå profileringens omfattning och genomslag.
- Vad leder utbildningen till? Vilka möjligheter till påbyggnad, vidare studier, breddning och fördjupning finns efter gymnasieskolan?
- Värdegrund som präglar verksamheten.
- Studieplaneringen. Uppläggning och uppföljning av individuella studieplaner.
- Läge, tillgänglighet och kommunikationer, möjligheter till boende på studieorten.

3.3.3 Skolans verksamhet

- Information om huvudmannskapet. Styrelse, ägare, ledningsfunktion.
- Skolverkets tillståndsbeslut för fristående skola.
- Presentation av skolläda, pedagogisk personal, övrig personal.

- Lärmiljö. Arbetsmiljö. Elevhälsa. Materiella resurser.
- Trivselbefrämjande aktiviteter som skolan initierar, något om skolklimat.
- Olika projekt som skolan deltar i. Internationellt utbyte.
- Samarbetspartners, arbetslivskontakter, arbetsplatsförlagd utbildning.
- Föreningar på skolan, elevkår, föräldraförening, skolidrottsförening, Alumniförening.

3.3.4 Resultat

- Resultat och framgångar för skolans elever i olika sammanhang.

3.3.5 Ytterligare upplysningar

- Vart kan jag vända mig för närmare upplysningar, t.ex. tidpunkter för öppet hus, skolbesök.

3.3.6 Informationsvägar och aktiviteter

Skolorna använder sig av olika vägar att nå ut med sina presentationer till olika intressenter: Här är några vanligt förekommande vägar:

- Webbssidor
- Annonsering i lokalpress/rikspress, specialtidningar med gymnasieinformation
- Radio-/TV-reklam
- Tryckt eget informationsmaterial
- Öppet hus
- Medverkan vid gymnasie-mässor eller motsvarande
- Skolbesök på grundskolor
- Gemensamma aktiviteter med samarbetspartners t.ex. idrottsföreningar

Detta material har utarbetats av Sveriges Kommuner och Landsting samt Friskolornas Riksförbund. Arbetet har skett i samarbete med Sveriges Elevråd – SVEA, Konsumentverket samt Myndigheten för Skolutveckling.

Tidplan

Om elevernas rättigheter att söka utbildning skall kunna upprätthållas krävs en omfattande samverkan mellan elevernas hemkommuner samt huvudmän för **gymnasieskolan** och **gymnasiesärskolan**.

En förutsättning är att en enhetlig tidplan kan tillämpas för antagningsarbetet. Följande hållpunkter kan gälla:

1-15 februari	Sista ansökningsdag till program i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan inklusive högre årskurs.
1 mars	Hemkommunens beslut beträffande elevs tillhörighet till målgruppen för gymnasiesärskolan bör föreligga.
15 mars	Sändrutiner, yttrande och beslut, preliminär behörighetsprövning avseende program bör vara avslutade.
Mitten av april	Beslut om preliminär antagning för program i gymnasieskolan. Gymnasieförordningen 7 kap. 7 §.
Mitten av maj	Eventuellt om-/nyval till program i gymnasieskolan. Observera att beslut att inte starta planerad studieväg bör tas i god tid innan den formella sista ansökningsdagen
15 juni	Slutbetyg från avlämnande skolor sänds till antagningskansli för vidare befordran till berörda antagningskanslier
Slutet av juni	Behörighetsbeslut och antagningsbeslut (fattas av respektive huvudman) ska inhämtas inför slutlig antagning.
1 juli	Beslut om slutlig antagning till utbildningar med kursstart vid hösttermi- nens början. Gymnasieförordningen 7 kap. 7 §. Svarsperiodens längd fastställs lokalt dock rekommenderas 3 veckors svarsperiod.
Slutet av juli	Behörighetsbeslut inför reservantagning.
Augusti	Reservantagning.
15 september	Avslutad reservantagning

Ansökan och yttrande

5.1 Ansökningshandling

Ansökan till gymnasieskolan och gymnasiesärskolan kan göras via Internet eller på särskild blankett, se bilaga (SKL Kommentus AB).

Vid annonsering om utbildningar och ansökningstider bör framgå var ansökningsmaterial kan erhållas, hur ansökan ska göras och var ansökan ska lämnas in.

I skollagens 16 kap. anges följande beträffande ansökan till **gymnasieskolan**:

35 § En ansökan till ett nationellt program eller till en sådan nationell inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning som börjar första läsåret ska ges in till den sökandes hemkommun. Avser ansökan mer än en utbildning ska den sökande ange i vilken ordning han eller hon önskar komma i fråga.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska ansökan omedelbart sändas vidare till denne.

I skollagens 19 kap. anges följande beträffande ansökan till **gymnasiesärskolan**:

28 § En ansökan till ett nationellt eller individuellt program eller till en sådan nationell inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning i gymnasiesärskolan som börjar första läsåret ska ges in till den sökandes hemkommun. Avser ansökan mer än en utbildning ska den sökande ange i vilken ordning han eller hon önskar komma i fråga.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska ansökan omedelbart sändas vidare till den huvudmannen. (SFS 2012:109)

Observera att alla ansökningar till gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska lämnas till elevens hemkommun samt också att den sökande måste rangordna sina val beträffande samtliga sökbara studievägar oavsett vilken huvudman som anordnar utbildningen.

I de flesta fall gör kommuner utan gymnasieskola och gymnasiesärskola överenskommelser/avtal med de kommuner som anordnar gymnasieskola och gymnasiesärskola och har inrättat antagningskansli om att deras elever kan lämna ansökan till ett sådant kansli, se 2.7.

Den sökande anger önskat program och ev. önskad inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning, språkval, individuellt val, svenska som and-

raspråk och modersmål (Gymnasieförordningen 4 kap.). Observera att det i 15 § anges att huvudmannen också är skyldig att erbjuda modersmålsundervisning för elever som är adoptivbarn och att detta gäller även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Studievägs-koder, se www.skolverket.se

Kodning av sökt studieväg ska göras i enlighet med de officiella koder som anges av Skolverket och SCB. Förteckning över alla de koder som ska användas finns på Skolverkets hemsida.

Kodning av lägeskommun för sökt studieväg bör göras enligt gällande läns- och kommunkoder. Om ett antagningskansli svarar för antagningsorganisationen till olika huvudmän med många olika skolor krävs att det i ansökan är möjligt att ange huvudmannatyp och skola. Skola bör kodas enligt Skolverkets skolenhetskod.

I Gymnasieförordningen 4 kap. 7-7a §§ anges vad som gäller för individuella val i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Gymnasieskolan

7 § Huvudmannen beslutar om vilka kurser som ska erbjudas som individuellt val.

Eleven har dock rätt att inom utrymmet för individuellt val läsa

- En kurs i idrott och hälsa utöver vad som finns på studievägen,
- Minst en kurs i estetiska ämnen, och
- De kurser som krävs för grundläggande högskolebehörighet på grundnivå om eleven går ett yrkesprogram.

Undantag från vad som föreskrivs i andra stycket 1 och 2 får göras om det finns synnerliga skäl.

Statens skolverk får meddela föreskrifter om vilka kurser som får ingå i de ämnen som avses i andra stycket 2.

För de elever som avses i 11 § respektive 15-20 §§ ska svenska som andraspråk eller modersmål erbjudas som individuellt val.

Gymnasiesärskolan

7 a § Huvudmannen för en gymnasiesärskola beslutar om vilka kurser som ska erbjudas som individuellt val.

Eleven har dock rätt att inom utrymmet för individuellt val läsa

**minst en kurs i idrott och hälsa utöver vad som finns på studievägen, och
minst en kurs i hem- och konsumentkunskap.**

Statens skolverk får meddela föreskrifter om kurser enligt andra stycket. (SFS 2012:402)

För kodning av **individuella val och språkval** hänvisas till Skolverket.

Observera rätten att välja svenska som andraspråk i stället för svenska i gymnasieförordningens 4 kap. 11 §.

11 § En elev som har ett annat språk än svenska som modersmål får läsa svenska som andraspråk som gymnasiegemensamt eller gymnasiesärskolegemensamt ämne i stället för svenska. Eleven får då läsa svenska som individuellt val. (SFS 2012:402)

I det fall **Modersmål** anges i ansökan skall det kodas. Koder för språk och modersmål, finns på Skolverkets hemsida.

5.2 Underskrift

Enligt skollagen 29 kap. beträffande talerätt ska sökanden skriva under ansökan till gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Detta innebär att det inte längre föreligger krav på att elevens vårdnadshavare ska underteckna elevens ansökan, omvalsansökan eller svarskort.

12 § Den som har fyllt 16 år har rätt att själv föra sin talan i mål och ärenden enligt denna lag.

Denna rätt gäller också ansökan till gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna eller utbildning i svenska för invandrare och överklagande av beslut i fråga om sådan utbildning även om den sökande eller den klagande inte har uppnått 16 års ålder.

5.3 Inlämnande av ansökan

Skollagens 16 kap. 35 §, 17 kap.13 § samt 19 kap. 28 § reglerar vart ansökan till nationella program i gymnasieskolan respektive gymnasiesärskolan ska sändas. Även ansökan till introduktionsprogram som är inrättade för grupper av elever, programinriktat individuellt val samt i vissa fall även yrkesintroduktion, ska skickas till elevens hemkommun. Detsamma gäller det individuella programmet i gymnasiesärskolan.

35 § En ansökan till ett nationellt program eller till en sådan nationell inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning som börjar första läsåret ska ges in till den sökandes hemkommun. Avser ansökan mer än en utbildning ska den sökande ange i vilken ordning han eller hon önskar komma i fråga.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska ansökan omedelbart sändas vidare till denne.

Till introduktionsprogram i gymnasieskolan som utformas för en enskild elev ska ansökan inte göras. Istället bör eleven göra en undertecknad intresseanmälan. Även denna bör sändas till hemkommunen.

Observera att samtliga ansökningar till gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, ska skickas till elevens hemkommun. Ansökan till ett fjärde tekniskt år ska också lämnas till elevens hemkommun eftersom det fjärde året ingår i gymnasieskolan. Detta gäller oavsett om den anordnande huvudmannen är offentlig eller enskild.

Vad som avses med hemkommun anges i skollagen 29 kap. 6§.

6 § Med en persons hemkommun avses i denna lag den kommun som personen är folkbokförd i. För den som är bosatt i landet utan att vara folkbokförd här avses med hemkommun som han eller hon stadigvarande vistas i eller, om han eller hon saknar stadigvarande vistelseort, den kommun som han eller hon för tillfället uppehåller sig i. Detsamma gäller den som är kvarskrivnen i en kommun enligt 16 § folkbokföringslagen (SFS 1991:481). Med hemlandssting avses det landsting som hemkommunen hör till.

Informera allmänheten om gällande rutiner (att ansökan ska inlämnas till hemkommunen etc.) t.ex. på kommunens hemsida, genom broschyrer eller annonsering i dagspress på ett lättförståeligt sätt. Antagningsorganisationen får vara gemensam med andra kommuner och med fristående huvudmän vilket innebär att elevernas ansökningshandlingar kan lämnas in till ett antagningskansli som är gemensamt för flera kommuner/huvudmän.

Om den anordnande huvudmannen beslutat att ge eleverna möjlighet att göra omval skall dessa omval också lämnas till hemkommunen eller till det antagningskansli hemkommunen samverkar med. Omvalstidens utgång blir då sista ansökningsdag och ansökningar som lämnas in under denna tid ska anses ha kommit in i rätt tid.

Det ges möjlighet att anta sökande vid senare tidpunkt än vid början av utbildningen enligt gymnasieförordningen 7 kap. 8§. Även en sådan ansökan ska lämnas till den sökandes hemkommun. Detsamma gäller då en elev byter program eller skola under utbildningstiden (Gymnasieförordningen 7 kap. 9 §).

5.4 För sent inkommen ansökan

Om ansökan lämnas in efter ansöknings- eller omvalstidens utgång bör huvudmannen för utbildningen pröva om ansökan ska anses som inkommen i rätt tid eller ej.

Om den sent inkomna ansökan inte godtas ska ett mottagningsbeslut fattas och den sökande få ett skriftligt meddelande om att han inte tas emot alternativt tas emot efter övriga sökande, dvs. först då alla sökande som är mottagna i första hand tagits in. Den sökande meddelas detta tillsammans **med besvärshänvisning**.

Om ansökan avser val, som handläggs av annan huvudman än elevens egen hemkommun, beslutar den **mottagande** huvudmannen om den sökande ska tas emot eller inte.

5.5 Komplettering av ansökan

Komplettering av ansökan, t.ex. med behörighetsgivande betyg i ämne/n kan ske efter ansökningstidens utgång men innan utbildningen startar.

5.6 Handläggning av ansökan till annan huvudman än den egna hemkommunen

5.6.1 Gymnasieskolan – yttrande från hemkommunen – offentlig huvudman

Sändrutinerna för ansökan regleras enligt skollagen 16 kap 35 § för gymnasieskolan.

35 § ... Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska ansökan omedelbart sändas vidare till denne.

För att anordnarkommunen ska kunna fatta beslut om mottagande krävs att hemkommunen tillsammans med ansökan sänder ett yttrande med uppgift om utbildningen anordnas alt. erbjuds av hemkommunen eller ej. Yttrande om ansökan till nationella program i annan kommuns gymnasieskola regleras i skollagen 16 kap. 48 §.

48 § Innan en kommun eller ett landsting tar emot en sökande som inte är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen ska yttrande inhämtas från den sökandes hemkommun. Yttrandet behöver dock inte inhämtas, om det med hänsyn till tidigare avgivet yttrande eller av andra skäl är onödigt.

Skollagens 17 kap. 13 § anger vad som gäller för ansökan till introduktionsprogram som utformats för en grupp elever.

13 § En ansökan till programinriktat individuellt val eller till yrkesintroduktion som har utformats för en grupp elever ska ges in till den sökandes hemkommun.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska ansökan omedelbart sändas vidare till denne.

Vid ansökan om studier på nationellt program utanför egen kommun/eget samverkansområde ska en yttrande-/beslutsblankett upprättas. Blanketten har framtagits för att underlätta handläggningsförfarandet för berörda antagningskanslier utbildningsstyrelser, sökande och överklagandenämnd. Yttrande- och beslutsblankett har också framtagits för sökande till introduktionsprogram som utformats för en grupp elever.

Hemkommunen upprättar blanketten och bifogar den till ansökan. Det är viktigt att iaktta skollagens påpekanden om tid, nämligen **omedelbart** och **skyndsamt**, se även tidplanen.

5.6.2 Gymnasiesärskolan

Sändrutiner för ansökan regleras i skollagen 19 kap. 28 §:

28 § En ansökan till ett nationellt eller individuellt program eller till en sådan nationell inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning i gymnasiesärskolan som börjar första läsåret ska ges in till den sökandes hemkommun. Avser ansökan mer än en utbildning ska den sökande ange i vilken ordning han eller hon önskar komma i fråga.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska ansökan omedelbart sändas vidare till den huvudmannen. (SFS 2012:109)

Prövning om den sökande tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan ska göras av hemkommunen. Hemkommunens beslut ska föregås av en utredning motsvarande den som görs inför beslut om mottagande i grundsärskolan. Om en sådan utredning saknas eller det av andra skäl bedöms som nödvändigt ska utredning göras.

Beslut att en elev tillhör målgruppen för särskolan ska följa med ansökan till gymnasiesärskolan.

41 § Innan en kommun tar emot en sökande som inte är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen ska yttrande inhämtas från den sökandes hemkommun.

Yttrandet ska innehålla uppgift om huruvida eleven tillhör gymnasiesärskolans målgrupp. Detsamma gäller innan ett landsting tar emot en sökande. I de fall där eleven har sökt till ett individuellt program ska yttrandet också innehålla uppgifter om huruvida eleven kan följa ett nationellt program och om överenskommelse om ersättning för utbildningen enligt 40 §. (SFS 2012:109)

Hemkommunen ska också göra en bedömning av om en ungdom som har sökt till ett individuellt program har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program. Denna bedömning ska också följa med ansökan till gymnasiesärskolan.

Särskilda blanketter har tagits fram för hemkommunens beslut beträffande tillhörighet till målgruppen och bedömning beträffande om en elev som sökt individuellt program har förutsättningar att följa nationellt eller individuellt program. Även en yttrandeblankett beträffande om hemkommunen erbjuder sökt program eller ej har tagits fram.

5.6.3 Antagningskansliets kodning

För både gymnasieskola och gymnasiesärskola gäller:

För antagningskansliets kodning vid registreringen föreslås koder, se bilagor.

Kodning av sökt **kommun/samverkansområde/landsting**

Koder för **tidigare skolutbildning**

Studievägs-koder **program, inriktningar, särskilda varianter och gymnasial lärlingsutbildning samt riksrekryterande utbildningar**

Koder för språk och **modersmål**

Sammanställning över **yttrande- beslutskoder**

5.7 Ett fjärde tekniskt år

Ett yttrande där hemkommunen anger om man åtar sig att stå för kostnaderna för utbildning eller ej ska följa med ansökan till den huvudman som anordnar utbildningen.

5.8 Språkval

I gymnasieförordningens 4 kap. anges följande

9 § Om en elev ska läsa ett språk i gymnasieskolan och eleven har betyg i språket från grundskolan, ska undervisningen i gymnasieskolan utgå från grundskolans utbildningsnivå. En elev får också läsa nya språk i gymnasieskolan.

De elever som tagits emot till en gymnasieutbildning med tillämpning av 16 kap. 32 § skollagen (SFS 2010:800) ska erbjudas undervisning i engelska på grundskolenivå

10 § Franska, spanska och tyska skall erbjudas både som språk som utgår från grundskolans utbildningsnivå och som nytt språk. Huvudmannen ska sträva efter att erbjuda undervisning i fler språk än franska, spanska och tyska.

10 a § En huvudman får, utöver de moderna språk som alltid ska erbjudas enligt 10 §, erbjuda undervisning i ämnet svenskt teckenspråk för hörande som ersättning för undervisning i moderna språk. (SFS 2013:241)

Enligt Skolverket motsvarar språkvalet i grundskolan steg två (2) och elevens val motsvarar steg ett (1).

Elever som fått godkänt betyg på steg två (2) i grundskolan måste fortsätta på nästa steg, steg tre (3) i gymnasieskolan. Elever som läst språk som elevens val och uppnått godkänt betyg, steg ett (1), ska fortsätta på steg två (2).

5.9 Förteckning över antagningskanslier

För information om adresser till samtliga antagningskanslier i landet, se www.antagningskanslier.se

Observera att det är varje antagningskansli som själv ansvarar för att uppgifterna om det egna kansliet är korrekta på den här webbsidan.

För att göra ändringar i uppgifterna om det egna antagningskansliet och för att ta fram e-postlista till samtliga antagningskanslier krävs användarbehörighet

användarnamn

din egen e-postadress

lösenord

kansli

Behörighet

6.1 Generell behörighet till gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

6.1.1 Gymnasieskolan

I skollagen 15 kap. anges vilken målgrupp gymnasieskolan riktar sig till. Den sökande ska ha avslutat grundskolan och får inte ha genomgått ett nationellt program/ motsvarande i gymnasieskolan. Utbildningen måste också påbörjas före viss ålder.

5 § Gymnasieskolan ska vara öppen endast för ungdomar som avslutat sin grundskoleutbildning eller motsvarande utbildning och som påbörjar sin gymnasieutbildning under tiden till och med det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år eller, i fall som avses i 36 §, 21 år.

I 17 kap. 16 § andra och tredje styckena finns bestämmelser om utbildning i gymnasieskolan för vissa elever från grundsärskolan.

Bestämmelserna om gymnasieskolan gäller bara för ungdomar som är bosatta i landet. I 29 kap. 2-5 §§ finns ytterligare föreskrifter om bosättning och rätten till utbildning.

6 § Ungdomar som har gått igenom en utbildning på ett nationellt program eller likvärdig utbildning eller har avlagt International Baccalaureate (IB) är inte längre behöriga för gymnasieskolan.

Att en elev gått igenom en utbildning på nationellt program eller likvärdig utbildning behöver inte innebära att eleven erhållit slutbetyg/gymnasieexamen.

Elever som inte är behöriga till nationella program är istället behöriga till introduktionsprogram enligt skollagen 17 kap. 16 §.

16 § Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i hemkommunen erbjuds preparandutbildning, yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion.

Utöver det som följer av första stycket ansvarar hemkommunen för att elever från grundsärskolan erbjuds yrkesintroduktion och individuellt alternativ, om de önskar sådan utbildning. Hemkommunen behöver dock inte erbjuda sådan utbildning om det med hänsyn till elevens bästa finns synnerliga skäl att inte göra det.

Hemkommunen får erbjuda språkintröduktion enligt 17 kap. 12 § till elever som tillhör gymnasiesärskolans målgrupp. (SFS 2012:109)

Elever som inte är behöriga till nationella program är istället behöriga till introduktionsprogram enligt skollagen 17 kap. 16 §.

16 § Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i hemkommunen erbjuds preparandutbildning, yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion.

Utöver det som följer av första stycket ansvarar hemkommunen för att elever från grundskolan erbjuds yrkesintroduktion och individuellt alternativ, om de önskar sådan utbildning. Hemkommunen behöver dock inte erbjuda sådan utbildning om det med hänsyn till elevens bästa finns synnerliga skäl att inte göra det.

Hemkommunen får erbjuda språkintröduktion enligt 17 kap. 12 § till elever som tillhör gymnasieskolan målgrupp. (SFS 2012:109)

Elever från grundskolan som önskar yrkesintroduktion eller individuellt alternativ i gymnasieskolan prövas för mottagande i gymnasieskolan. Om de tas emot tillhör de inte längre gymnasieskolan målgrupp.

Språkintröduktion är öppen för nyanlända invandrare. De kan gå språkintröduktion i gymnasieskolan trots att de tillhör gymnasieskolan målgrupp och aldrig har gått i grundskolan.

6.1.2 Gymnasieskolan

I skollagen 18 kap. 4 § anges vilken målgrupp gymnasieskolan riktar sig till och i 29 kap. 8 § förtydligas vilka som avses.

4 § Utbildningen i gymnasieskolan ska vara öppen för ungdomar vars skolplikt har upphört och som inte bedöms ha förutsättningar att nå upp till gymnasieskolan kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning.

De ungdomar som tillhör målgruppen för gymnasieskolan har rätt att bli mottagna i gymnasieskola om utbildningen påbörjas före utgången av det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år. (SFS 2012:109)

8 § Det som i denna lag sägs om personer med utvecklingsstörning gäller även dem som har fått en betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av hjärnskada, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom.

Personer med autism eller autismliknande tillstånd ska vid tillämpningen av denna lag jämföras med personer med utvecklingsstörning endast om de också har en utvecklingsstörning eller en sådan funktionsnedsättning som avses i första stycket.

I lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade finns bestämmelser om vissa andra särskilda insatser än utbildning.

6.1.3 Bosatt i landet

Beträffande vad som avses med att vara bosatt i landet anges följande i skollagen 29 kap. 2-5 §§:

2 § Med bosatt i landet avses i denna lag den som ska vara folkbokförd här enligt folkbokföringslagen (1991:481).

Som bosatt i landet ska vid tillämpningen av denna lag anses även den som inte är folkbokförd här men som

1. omfattas av 1 § första eller tredje stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,
2. vistas här med stöd av tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 § utlänningslagen (2005:716),
3. har rätt till utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag till följd av EU-rätten, avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller avtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiz, å andra sidan, om fri rörlighet för personer, eller
4. är familjemedlem till en person som tillhör en främmande makts beskickning eller lönade konsulat eller dess betjäning eller som avses i 4 § lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall och som inte omfattas av 3, eller
5. vistas här utan stöd av myndighetsbeslut eller författning.

Har ett beslut om avvisning eller utvisning meddelats mot någon som avses i andra stycket 1 ska denne fortfarande anses vara bosatt i Sverige på den grunden till dess att han eller hon lämnar landet. Om den som avvisats eller utvisats håller sig undan så att beslutet inte kan verkställas ska personen dock anses som bosatt i Sverige på den grund som anges i andra stycket 5. Begränsningar i rätten till utbildning för dem som avses i andra stycket följer av 3 §. (SFS 2013:298)

3 § De personer som avses i 2 § andra stycket 1 och 2 har rätt till utbildning i gymnasieskola och gymnasiesärskola endast om de har påbörjat utbildningen innan de fyllt 18 år. De har inte rätt till utbildning i kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna eller utbildning i svenska för invandrare.

De personer som avses i 2 § andra stycket 5 har endast rätt till utbildning i förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola och sameskola och, om de påbörjar utbildningen innan de fyllt 18 år, gymnasieskola och gymnasiesärskola. (SFS 2013:298)

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om deltagande i verksamhet enligt denna lag för personer som inte anses som bosatta i Sverige eller som inte har rätt till utbildning enligt 3 §.

Asylsökande barn som omfattas av skollagen 29 kap. 2 § andra stycket 1 ska erbjudas plats så snart det är lämpligt med hänsyn till deras personliga förhållanden. Det bör ske senast en månad efter ankomsten.

6.2 Behörighet till nationella program i gymnasieskolan

Utöver denna generella behörighet till gymnasieskolan anges i skollagens 16 kap. ytterligare behörighetskrav till de nationella programmen.

29 § För de nationella programmen gäller, utöver vad som föreskrivs i

15 kap. 5 §, de ytterligare behörighetskrav i fråga om godkända betyg från grundskolan eller motsvarande utbildning som följer av 30–34 §§.

30 § För behörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska, engelska och matematik och i minst fem andra ämnen.

31 § För behörighet till ett högskoleförberedande program krävs godkända betyg i svenska, engelska, matematik och i minst nio andra ämnen.

32 § En sökande till ett nationellt program som saknar godkänt betyg i engelska men uppfyller övriga behörighetskrav ska ändå anses behörig om den sökande

1. på grund av speciella personliga förhållanden inte har haft möjlighet att delta i undervisning i engelska under en betydande del av sin tid i grundskolan eller motsvarande utbildning, och

2. bedöms ha förutsättningar att klara studierna på det sökta programmet.

33 § En sökande som på annat sätt än genom grundskolestudier har förvärvat likvärdiga kunskaper i ett ämne ska vid tillämpningen av behörighetsreglerna anses ha godkänt betyg i ämnet. Vidare ska godkänt betyg i svenska som andraspråk likställas med godkänt betyg i svenska vid tillämpningen av behörighetsreglerna.

Observera skrivningen beträffande elever som saknar godkänt betyg i engelska. Här måste den mottagande huvudmannen pröva om eleven p.g.a. speciella förhållanden inte haft möjlighet att delta i undervisning i engelska under en så betydande del av tiden i grundskolan att betyg inte kunnat sättas samt också om eleven bedöms ha förutsättningar att klara studierna på det sökta programmet. Bedömning måste göras per sökt program och huvudman. Om eleven inte bedöms behörig måste ett obehörighetsmeddelande lämnas där det anges skäl till denna bedömning.

I skollagen anges också att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att särskilda förkunskapskrav ska gälla för vissa utbildningar vilket har gjorts i gymnasieförordningens 7 kap. där kompletterande behörighetskrav för vissa högskoleförberedande program anges.

1 § Utöver vad som framgår av 16 kap. 29, 31-33 §§ skollagen (SFS 2010:800) krävs för behörighet till vissa högskoleförberedande program godkända betyg från grundskolan eller motsvarande utbildning i

Geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap för behörighet till ekonomi-programmet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet, eller

Biologi, fysik och kemi för behörighet till naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet.

Elev som inte uppfyller behörighetskravet vid vårterminens slut bör ha rätt att komplettera med saknat/saknade behörighetsgivande betyg. Sådan komplettering bör göras innan utbildningen startar. Sökande bör informeras om sista dag för behörighetskomplettering.

6.3 Behörighet till introduktionsprogram

För behörighet till introduktionsprogrammen krävs den generella behörigheten till gymnasieskolan. Det finns också krav på godkända betyg i vissa ämnen eller krav att man saknar ett eller flera godkända betyg som krävs för behörighet till nationella program. I skollagens 17 kap. finns bestämmelser om behörighet till de olika introduktionsprogrammen.

8 § Utöver de gemensamma behörighetsvillkoren för gymnasieskolan i 15 kap. 5 och 6 §§ gäller 9-12 §§ för de olika introduktionsprogrammen.

9 § Preparandutbildning står öppen för ungdomar som saknar de godkända betyg som krävs för behörighet till alla nationella program enligt 16 kap. 30 och 31 §.

10 § Programriktat individuellt val står öppet för ungdomar som inte har alla de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram enligt 16 kap. 30 §, men från grundskolan har godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk och i engelska eller matematik samt i minst fyra andra ämnen, eller i engelska och matematik samt i minst tre andra ämnen.

11 § Yrkesintroduktion och individuellt alternativ står öppna för ungdomar som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram enligt 16 kap. 30 §. De står dock inte öppna för ungdomar som ska erbjudas språkintröduktion.

Om huvudmannen för utbildningen finner att det finns synnerliga skäl, får ungdomar som uppfyller behörighetskraven för ett yrkesprogram tas emot till yrkesintroduktion eller individuellt alternativ.

12 § Språkintröduktion står öppen för ungdomar som nyligen har anlänt till Sverige och som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram enligt 16 kap. 30 § och som behöver en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket för att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning.

6.4 Behörighet för sökande från andra länder

För bedömning och tolkning av utländska betyg se avsnitt 9.3 angående fri kvot.

6.4.1 Utlandssvenska elever

Bestämmelserna för utlandssvenska elever gäller för både gymnasieskola och gymnasiesärskola.

I skollagen 29 kap. 7 § anges vad som avses med utlandssvensk elev.

7 § Med utlandssvensk elev avses i denna lag en elev vars vårdnadshavare stadigvarande vistas i utlandet och av vilka minst en är svensk medborgare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att också annan ska anses som utlandssvensk elev.

I gymnasieförordningen 12 kap. 5 § vad som gäller för behörighet för utlands-svenska elever.

5 § Ungdomar under 18 år som är bosatta i utlandet hos sina vårdnadshavare ska likställas med sökande från den kommun där den sökta utbildningen anordnas, om minst en av vårdnadshavarna är svensk medborgare.

Eftersom eleverna ska likställas med sökande från den kommun där utbildningen anordnas gäller att samtliga behörighetskrav också ska gälla för utlands-svenska elever.

6.4.2 Nordiska sökande till gymnasieskolan

En nordisk sökande får tas emot i gymnasieskolan enligt gymnasieförordningen 12 kap. 6-7 §§. I skollagens 16 kap. 29 § anges att ytterligare behörighetskrav gäller till de nationella programmen och av 34 § framgår att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att särskilda förkunskapskrav ska gälla för vissa utbildningar. Detta innebär att de kompletterande behörighetskrav som regeringen fastställt för vissa högs-kolförberedande program och som anges i gymnasieförordningen 7 kap. 1 § även gäller för nordiska sökande.

Någon rätt för nordiska sökande att tas emot i gymnasiesärskolan föreligger inte.

6 § För nordiska sökande gäller 7-10 §§. Med nordiska sökande avses i denna förordning sökande som är bosatta i Danmark eller Finland med självstyrande områden eller i Island eller Norge.

De självstyrande områdena är Färöarna, Grönland och Åland.

7 § En nordisk sökande får tas emot i gymnasieskolan endast om den sökande genom sin tidigare skolgång i ett annat nordiskt land har utbildning som i huvudsak motsvarar en svensk grundskoleutbildning och uppfyller behörighetskraven för den sökta utbildningen i 16 kap. 29-33 §§ skollagen (2010:800) med undantag för kravet på godkänt betyg i svenska.

I övrigt ska nordiska sökande likställas med sökande från den kommun där den sökta gymnasieutbildningen anordnas.

6.4.3 Asylsökande elever

Bestämmelserna för asylsökande elever gäller för både gymnasieskola och gymnasiesärskola. För asylsökande elever gäller skollagen 29 kap 2-4 §. Asyl-sökande elever under 18 år jämställs i behörighetshänseende med sökande bo-satta i Sverige. Även för asylsökande elever gäller att samtliga behörighetskrav ska gälla.

2 § Med bosatt i landet avses i denna lag den som ska vara folkbokförd här enligt folkbokföringslagen (1991:481).

Som bosatt i landet ska vid tillämpningen av denna lag anses även den som inte är folkbokförd här men som

1. omfattas av 1 § första eller tredje stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,

2. vistas här med stöd av tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 §

utlänningslagen (2005:716),

3. har rätt till utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag till följd av EU-rätten, avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller avtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiz, å andra sidan, om fri rörlighet för personer, eller

4. är familjemedlem till en person som tillhör en främmande makts beskickning eller lönade konsulat eller dess betjäning eller som avses i 4 § lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall och som inte omfattas av 3, eller

5. vistas här utan stöd av myndighetsbeslut eller författning.

Har ett beslut om avvisning eller utvisning meddelats mot någon som avses i andra stycket 1 ska denne fortfarande anses vara bosatt i Sverige på den grunden till dess att han eller hon lämnar landet. Om den som avvisats eller utvisats håller sig undan så att beslutet inte kan verkställas ska personen dock anses som bosatt i Sverige på den grund som anges i andra stycket 5.

Begränsningar i rätten till utbildning för dem som avses i andra stycket följer av 3 §. (SFS 2013:298)

3 § De personer som avses i 2 § andra stycket 1 och 2 har rätt till utbildning i gymnasieskola och gymnasiesärskola endast om de har påbörjat utbildningen innan de fyllt 18 år. De har inte rätt till utbildning i kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna eller utbildning i svenska för invandrare.

De personer som avses i 2 § andra stycket 5 har endast rätt till utbildning i grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola och om de påbörjar utbildningen innan de fyllt 18 år, gymnasieskola och gymnasiesärskola. (SFS 2013:298)

4 § En person som avses i 2 § andra stycket 1 ska anses som bosatt i Sverige även om ett beslut om avvisning eller utvisning har meddelats. Detta gäller fram till dess att personen lämnar Sverige under förutsättning att han eller hon inte håller sig undan så att ett sådant beslut inte kan verkställas.

Asylsökande, under 18 år, har rätt att bli mottagen både i kommunal och fristående gymnasieskola på samma sätt som sökande bosatta i Sverige. En asylsökande elev ska bifoga kopia av sitt LMA-kort som utfärdas av Migrationsverket. LMA-kortet innehåller foto, personuppgifter, information om uppehållstillstånd samt dossiernummer och telefonnummer till handläggare på Migrationsverket. Kortets giltighetstid kan variera mellan tre, fyra och sex månader.

I gymnasieförordningen 12 kap. 14 § anges att asylsökande elever ska erbjudas plats så snart det är lämpligt med hänsyn till deras personliga förhållanden. Erbjudandet bör ske senast en månad efter ankomsten.

6.4.4 EU-elever

Om en elev kommer från ett EU-land gäller vad som anges i skollagen 29 kap. 2 § andra stycket 3 (se ovan)

Barnen till en medborgare i en medlemsstat (EU) som är eller har varit anställd i en annan medlemsstat skall ha tillträde till denna stats allmänna skolor, lärlingsutbildning och yrkesskolekurser på samma villkor som medborgare i denna stat om barnen bor där. Medlemsstaterna skall främja alla bemödanden att göra det möjligt för dessa barn att delta i utbildningen under bästa möjliga förhållanden. (SOU 2002:121 sid. 189).

6.4.5 Övriga utländska sökande

Bestämmelser om antagning av sökande från utlandet återfinns i skollagen 29 kap. 2-5 §§ och gymnasieförordningens 12 kap.

I övrigt hänvisas till gymnasieförordningens 12 kap 11 § med rubriken ”övriga utländska sökande” där det framgår att sökande som inte är bosatt i Sverige får tas emot i gymnasieskolan

1. om den sökande uppfyller behörighetskraven för utbildningen och
2. det finns plats på den sökta utbildningen.

I 12 § framgår att om en sådan sökande som avses i 11 § har tagits emot i gymnasieskolan skall bestämmelserna i 15 kap 17 § och 16 kap. 37-40 §§ skollagen om avgifter respektive elevens rätt att fullfölja utbildningen gälla så länge eleven har rätt att vistas i landet. 6.4.6 Barn som vistas i landet utan tillstånd.

Beträffande barn som vistas i landet utan tillstånd gäller skollagen 29 kap. 2 § andra stycket 5 (se ovan).

6.5 Sökande med svåra rörelsehinder

I skollagens 15 kap. 35-40 §§ och gymnasieförordningens 11 kap. återfinns bestämmelser som gör det möjligt för svårt rörelsehindrade att få gymnasieutbildning, s.k. Rh-anpassad utbildning. Utbildningen är riksrekryterande. Antagningen handläggs av särskild nämnd.

Specialpedagogiska skolmyndigheten,
Box 1100,
871 29 Härmösand

www.spsm.se

En utarbetad praxis för dessa sökande är att deras ansökan till gymnasieskolan sänds direkt till nämnda kansli i Stockholm beroende på att handlingarna är mycket omfattande och ofta innehåller läkarutlåtanden samt andra utredningar. Beträffande sista ansökningsdag, se nämndens hemsida. Nämnden för Rh-anpassad utbildning informerar berörda kommuner om utfallet av antagningen.

För behörighet gäller samma krav som till gymnasieskolan i övrigt med ett undantag: De sökande måste kunna påbörja utbildningen senast under första halvåret det kalenderår då de fyller 21 år.

För Rh-anpassad utbildning gäller skollagens 15 kap 35-40 §§.

36 § Ungdomar som har ett svårt rörelsehinder har rätt att få utbildning vid en gymnasieskola med Rh-anpassad utbildning om de

1. har slutfört sista årskursen i grundskolan eller motsvarande,
2. kan påbörja utbildningen senast under det första kalenderhalvåret det år de fyller 21 år,
3. och uppfyller de övriga behörighetsvillkor som följer av 16 kap. 29–34 §§, när det gäller nationella program.

Första stycket 1 gäller inte utbildning i form av ett introduktionsprogram. För att ha rätt till sådan utbildning krävs att grundskoleutbildning eller motsvarande har avslutats.

6.6 Döva och hörselskadade sökande

Riksrekryterande utbildning för döva och hörselskadade elever anordnas av Örebro kommun. De bestämmelser som reglerar denna verksamhet återfinns i gymnasieförordningens 10 kap.

Ansökan sänds till hemkommunen, skriftligt eller via webben, en kopia på ansökan eller kopia på det elektroniska kvittot samt bilagor sänds direkt av sökande till:

**RGD-RGH Kansli, Box 311 88, 701 35 Örebro,
www.orebro.se/riksgymnasier.rgd-rgh**

Denna rutin är framtagen då elevernas ansökan till gymnasieskolan är mycket omfattande och ofta innehåller läkarutlåtande samt andra utredningar.

Observera sista ansökningsdag!

6.7 Behörighet för försöksverksamheten med ett fjärde tekniskt år

För det fjärde tekniska året gäller SFS 2010:2040 m. ändringar. Observera att kravet är att utbildningen påbörjas omedelbart efter den termin då den sökande avslutade teknikprogrammet och att någon åldersgräns inte anges.

8 § För behörighet till utbildningen krävs att den sökande har slutbetyg från ett fullständigt teknikprogram eller från ett specialutformat program som liknar teknikprogrammet eller från motsvarande utbildning. Vidare ska den sökande ha lägst betyget Godkänt i minst 2 250 gymnasiepoäng för att vara behörig.

I de godkända betygen ska följande kurser ingå: Matematik C, Fysik A, Kemi A, Engelska B och Svenska B eller Svenska som andraspråk B, Teknik människa samhälle, Teknikutveckling och företagande eller motsvarande kurser.

Utbildningen är öppen endast för sökande som, oberoende av ålder, påbörjar utbildningen omedelbart efter den termin programmet eller motsvarande utbildning avslutades.

Beslut om mottagande samt beslut om behörighet

7.1 Gymnasieskolan – nationella program

7.1.1 Mottagande i första hand – offentlig huvudman

Skollagen reglerar vilka sökande som ska tas emot i **första** hand i en kommuns **gymnasieskola** i 16 kap. 43-46 §§.

43 § Av de behöriga sökande till ett nationellt program eller till en sådan nationell inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning som börjar första läsåret ska huvudmannen i första hand ta emot dem som är hemmahörande i kommunen eller inom samverkansområdet för utbildningen.

44 § Utöver vad som följer av 43 § ska de som är behöriga sökande tas emot i första hand om de sökt till

1. sådan utbildning som avses i 43 § och med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den gymnasieskola dit de har sökt,
2. ett nationellt program eller till en nationell inriktning som börjar det första läsåret och är hemmahörande i en kommun som inte erbjuder den sökta utbildningen,
3. gymnasial lärlingsutbildning som börjar det första läsåret och är hemmahörande i en kommun som inte erbjuder någon utbildning på det aktuella programmet,
4. ett nationellt program och åberopat att huvudmannen inom det sökta programmet anordnar en nationell inriktning som börjar senare än första läsåret och som hemkommunen inte erbjuder,
5. ett yrkesprogram som saknar nationella inriktningar och åberopat att huvudmannen anordnar programmet i huvudsak skolförlagt och som hemkommunen inte erbjuder, eller
6. en utbildning som det har fattats beslut om riksrekrytering för enligt 45 §. (SFS 2010:800)

Särskilda personliga skäl, som är en förutsättning för att mottagande kommun ska kunna pröva ansökan, bör infordras av **hemkommunen** (skollagen 16 kap. 44 § punkt 1 ovan).

Mottagande av sökande till riksrekryterande utbildningar regleras i skollagen 16 kap. 45-46 §§.

Riksrekryterande utbildning

45 § Statens skolverk får för nationella program besluta att det till en viss utbildning i första hand ska tas emot sökande från hela landet (riksrekrytering).

Regeringen får meddela föreskrifter om villkor för att en viss utbildning ska kunna bli riksrekryterande.

46 § Beslut om riksrekrytering ska ange under vilken tid beslutet ska gälla och hur många platser utbildningen får omfatta. (SFS 2010:800)

Med riksrekryterande utbildning avses en utbildning i en gymnasieskola med offentlig huvudman till vilken sökande från hela landet skall tas emot.

I gymnasieförordningens 5 kap. 12-26 §§ beskrivs bland annat olika typer av riksrekryterande utbildningar i gymnasieskolan.

Förteckning över utbildningar som beviljats rätt till riksrekrytering finns på Skolverkets hemsida, www.skolverket.se

I gymnasieförordningen 5 kap. 23-26 §§ anges vilka förutsättningar som gäller för att få anordna riksiddrottsgymnasium.

23 § En utbildning där ämnet specialidrott ingår får vara riksiddrottsgymnasium om det finns ett nationellt intresse av att tillgodose elitidrottens krav och det ställs särskilda krav på gemensam träning. En sådan utbildning som en kommun anordnar ska vara riksrekryterande.

7.1.2 Mottagande i andra hand - offentlig huvudman (Frisök)

En sökande, som inte uppfyller skollagens villkor för att bli mottagen i första hand, får tas emot i andra hand om den mottagande kommunen beslutar det (skollagen 16 kap. 47 §). Detta innebär att den sökande endast kan prövas för antagning om det finns lediga elevplatser på det sökta programmet när samtliga förstahandsmottagna erbjudits plats. Observera att ingen skyldighet föreligger att ta emot en elev i andra hand.

47 § Andra behöriga sökande än de som ska tas emot i första hand enligt 43 och 44 §§ får tas emot i andra hand till platser som återstår sedan alla de som ska tas emot i första hand har antagits till utbildningen.

7.1.3 Mottagande – fristående gymnasieskola

I skollagens 15 kap. 33 § anges vad som gäller för mottagande i fristående gymnasieskolor.

33 § Varje huvudman för en fristående gymnasieskola ska ta emot alla ungdomar som har rätt till den sökta utbildningen i gymnasieskolan.

...

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev, om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 16 kap. 54 § andra stycket eller 17 kap. 34 § andra stycket.

7.2 Gymnasieskolan - introduktionsprogram

7.2.1 Introduktionsprogram – offentlig huvudman

Kommunerna är skyldiga att utöver nationella program även erbjuda introduktionsprogram, skollagen 17 kap 16 §.

16 § Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i hemkommunen erbjuds preparandutbildning, yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion.

Utöver det som följer av första stycket ansvarar hemkommunen för att elever från grundskolan erbjuds yrkesintroduktion och individuellt alternativ, om de önskar sådan utbildning. Hemkommunen behöver dock inte erbjuda sådan utbildning om det med hänsyn till elevens bästa finns synnerliga skäl att inte göra det.

Hemkommunen får erbjuda språkintröduktion enligt 17 kap. 12 § till elever som tillhör gymnasieskolan målgrupp. Lag (2012:109).

Anordnande av programinriktat individuellt val

17 § En kommun eller ett landsting som anordnar ett yrkesprogram får anordna programinriktat individuellt val som är inriktat mot yrkesprogrammet.

Utbildning anordnad av landsting

18 § Ett landsting får, utöver vad som följer av 17 §, efter överenskommelse med en kommun anordna yrkesintroduktion och individuellt alternativ.

Mottagande till utbildningar som utformats för en grupp elever

19 § En kommun eller ett landsting som anordnar programinriktat individuellt val eller yrkesintroduktion som har utformats för en grupp elever ska ta emot alla de behöriga sökande till utbildningen som hör hemma i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen.

Om det finns platser över på utbildningen, sedan alla sökande som ska tas emot enligt första stycket har antagits, får kommunen eller landstinget ta emot andra behöriga sökande till utbildningen.

För utbildningar som inte utformats för en grupp elever gäller följande beträffande mottagande (skollagen 17 kap.).

21 § En kommun som anordnar preparandutbildning, yrkesintroduktion som inte har utformats för en grupp elever, individuellt alternativ eller språkintröduktion får ta emot ungdomar som uppfyller behörighetsvillkoren för respektive utbildning även om de inte kommer från kommunen.

Även ett landsting som anordnar yrkesintroduktion, som inte har utformats för en grupp elever eller individuellt alternativ, får ta emot behöriga ungdomar till utbildningen oberoende av vilken kommun de kommer från.

7.2.2 Introduktionsprogram – fristående huvudman

I skollagen 17 kap. anges vad som gäller för fristående skolor beträffande att anordna introduktionsprogram.

28 § En fristående gymnasieskola som anordnar ett nationellt program får anordna preparandutbildning, individuellt alternativ och språkintröduktion. En fristående gymnasieskola som anordnar ett yrkesprogram får anordna programinriktat individuellt val som är inriktat mot yrkesprogrammet samt yrkesintröduktion.

Mottagande

29 § Huvudmannen för en fristående gymnasieskola är skyldig att ta emot en elev till yrkesintröduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion bara om huvudmannen och elevens hemkommun har kommit överens om det bidrag som kommunen ska betala till huvudmannen för utbildningen.

30 § Av 15 kap. 33 § framgår när huvudmannen för en fristående skola som anordnar programinriktat individuellt val är skyldig att ta emot behöriga sökande till utbildningen.

Vad som gäller för urval bland mottagna sökande och antagning till utbildningen följer av 15 kap. 12–14 §§.

33 § Varje huvudman för en fristående gymnasieskola ska ta emot alla ungdomar som har rätt till den sökta utbildningen i gymnasieskolan.

När det gäller utbildningar som inte utformas för en grupp elever och yrkesintröduktion som utformas för en grupp elever finns särskilda regler om när huvudmannen för en fristående skola är skyldig att ta emot ungdomar som uppfyller behörighetskraven för utbildningen i 17 kap. 29 §. I övrigt är en huvudman för en fristående skola inte skyldig att ta emot ungdomar till sådan utbildning.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev, om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 16 kap. 54 § andra stycket eller 17 kap. 34 § andra stycket.

7.3 Gymnasiesärskolan

7.3.1 Gymnasiesärskola - offentlig huvudman

Beträffande mottagande i gymnasiesärskolan gäller att den anordnande huvudmannen först kontrollerar att den sökande tillhör gymnasiesärskolans målgrupp enligt vad som anges i skollagen 19 kap.

29 § Huvudmannen för den sökta utbildningen prövar frågan om den sökande ska tas emot.

Om hemkommunen enligt 18 kap. 5 § har beslutat att en sökande inte tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan, ska kommunen bereda honom eller henne tillfälle att söka till gymnasieskolan i hemkommunen så snart som möjligt.

Hemkommunen ska göra en bedömning av om en ungdom som har sökt till ett individuellt program har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program. Om hemkommunen bedömer att den sökande inte har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program, ska den sökande tas emot på ett individuellt program. Om hemkommunen bedömer att den sökande har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program, ska kommunen bereda honom eller henne tillfälle att så snart som möjligt söka till nationella program som anordnas av hemkommunen. (SFS 2012:109)

Därefter prövas om den sökande ska tas emot i första eller andra hand.

35 § Av de sökande till ett nationellt program eller till en nationell inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning som börjar första läsåret ska huvudmannen i första hand ta emot dem som är hemmahörande i kommunen eller inom samverkansområdet för utbildningen. Lag (2012:109).

36 § Utöver det som följer av 35 § ska sådana sökande som inte är hemmahörande i kommunen eller inom samverkansområdet för utbildningen tas emot i första hand om de har sökt till

1. sådan utbildning som avses i 35 § och med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den gymnasiesärskola dit de har sökt,
2. ett nationellt program eller till en nationell inriktning som börjar det första läsåret och är hemmahörande i en kommun som inte erbjuder den sökta utbildningen,
3. gymnasial lärlingsutbildning i gymnasiesärskolan som börjar det första läsåret och är hemmahörande i en kommun som inte erbjuder någon utbildning på det aktuella programmet,
4. ett nationellt program och har åberopat att huvudmannen inom det sökta programmet anordnar en nationell inriktning som börjar senare än första läsåret och som hemkommunen inte erbjuder,
5. ett nationellt program som saknar nationella inriktningar och har åberopat att huvudmannen anordnar programmet i huvudsak skolförlagt, vilket hemkommunen inte erbjuder, eller
6. en utbildning som det har fattats beslut om riksrekrytering för enligt 37 §. (SFS 2012:109)

Beträffande mottagande till individuellt program gäller följande:

40 § En kommun får ta emot en elev från en annan kommun på ett individuellt program i sin gymnasiesärskola under förutsättning att hemkommunen har bedömt att eleven inte kan följa undervisningen på ett nationellt program. Även ett landsting får ta emot en elev på ett individuellt program under samma förutsättning.

Det som sägs i första stycket gäller dock endast om hemkommunen och den mottagande kommunen eller landstinget kommer överens om ersättningen för utbildningen. (SFS 2012:109)

7.3.2 Gymnasiesärskola – fristående huvudman

Enligt skollagen 18 kap. gäller att fristående gymnasiesärskolor ska vara öppna för alla ungdomar som tillhör målgruppen och har rätt till utbildning i gymnasiesärskola hos en offentlig huvudman.

34 § Varje fristående gymnasiesärskola ska vara öppen för alla ungdomar som har rätt till utbildning i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 19 kap. 47 § andra stycket.

För individuella program gäller skyldigheten enligt första stycket bara om huvudmannen och elevens hemkommun har kommit överens om det bidrag som kommunen ska betala till huvudmannen för utbildningen. (SFS 2012:109)

7.4 Gymnasieskolan – försöksverksamhet med ett fjärde tekniskt år, offentlig och fristående huvudman

Försöksverksamheten gäller för utbildningar som påbörjas senast den 30 juni 2015.

Beträffande mottagande till ett fjärde tekniskt år gäller följande enligt SFS 2010:2040 m. ändringar.

9 § En kommun är skyldig att ta emot en behörig sökande till utbildningen om den sökande är bosatt i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen eller om elevens hemkommun har åtagit sig att stå för kostnaderna för utbildningen.

En huvudman för en fristående gymnasieskola är skyldig att ta emot en behörig sökande till utbildningen om elevens hemkommun har åtagit sig att stå för kostnaderna för utbildningen.

Ett yttrande där elevens hemkommun åtar sig betalningsansvaret krävs för att den anordnande huvudmannen ska vara skyldig att ta emot den sökande.

Anordnarens kostnad för det fjärde året har fastställts i samband med att man fått godkännande av Skolverket att delta i försöksverksamheten. Uppgiften finns dock inte tillgänglig på Skolverkets hemsida utan kontakt får tas med respektive anordnare för att få fram uppgiften.

Yttrandet och betalningsåtagandet görs på särskild blankett som tillsammans med ansökan sänds till den anordnande huvudmannen.

7.5 Beslut om behörighet och mottagande i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

Det är den huvudman som anordnar utbildningen, oavsett skolform, som fattar beslut om behörighet och mottagande. Skollagen 16 kap. 29-36 §§, 19 kap. 29,35-36 §§ samt Gymnasieförordningen 7 kap. 1 § anger vad som gäller beträffande behörighet. Observera att det kan finnas särskilda förkunskapskrav för vissa utbildningar (t ex särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar, spetsutbildningar).

Observera också att mottagandet alltid avser programmet i sin helhet. Detta gäller även om en viss inriktning anförts som skäl för att få bli mottagen. Sökande som blir antagen har rätt att inför högre årskurs önska en annan inriktning, om hon/han har ändrat sig.

7.6 Underrättelse om beslut

Beslut av mottagande huvudman ska omgående sändas till hemkommunen (och antagningskansliet) och till den sökande som också ska underrättas om hur beslutet eventuellt kan överklagas. Kom ihåg att informera handläggare av interkommunal ersättning och bidrag till fristående skolor.

Överklagande

8.1 Överklagande hos Skolväsendets överklagandenämnd

Beslut som fattats av huvudmannen som anordnar utbildningen och som avser avslag på ansökan att få bli mottagen som sökande till **gymnasieskolan och gymnasiesärskolan**, får överklagas enligt skollagens 28 kap. 12 § punkterna 7, 8 och 13 samt 13 §.

Beslut av en kommun eller ett landsting

12 § Beslut av en kommun eller ett landsting får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om

1. barns mottagande i grundsärskolan enligt 7 kap. 5 § eller tillhörighet till grundsärskolans målgrupp enligt 7 kap. 5 b §,
2. uppskjuten skolplikt enligt 7 kap. 10 § andra stycket,
3. skolpliktens förlängning enligt 7 kap. 13 § eller skolpliktens upphörande enligt 7 kap. 14 §,
4. mottagande av en elev från en annan kommun enligt 9 kap. 13 §, 10 kap. 25 § eller 11 kap. 25 §,
5. åtgärder enligt 10 kap. 29 § tredje stycket för en elev som inte bor hemma,
6. placering vid en annan skolenhet än den vårdnadshavare önskar enligt 9 kap. 15 § andra stycket, 10 kap. 30 § andra stycket eller 11 kap. 29 § andra stycket,
7. behörighet eller mottagande i första hand enligt 16 kap. 36 § eller mottagande enligt 17 kap. 14 § när det gäller en utbildning i gymnasieskolan som utformats för en grupp elever eller mottagande i första hand enligt 19 kap. 29 § första stycket,
8. tillhörighet till målgruppen för gymnasiesärskolan enligt 18 kap. 5 eller 7 §,
9. mottagande till kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 13 §, 14 § andra stycket eller 22 §, till särskild utbildning för vuxna enligt 21 kap. 7 § tredje stycket eller till utbildning i svenska för invandrare enligt 22 kap. 15 §,
10. upphörande av utbildningen för en elev i kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 9 § andra stycket, i särskild utbildning för vuxna enligt 21 kap. 9 § andra stycket eller i utbildning i svenska för invandrare enligt 22 kap. 16 § andra stycket,
11. att på nytt bereda kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 9 § tredje stycket, särskild utbildning för vuxna enligt 21 kap. 9 § tredje stycket eller utbildning i svenska för invandrare enligt 22 kap. 17 §,
12. åtagande om interkommunal ersättning enligt 20 kap. 21 § tredje stycket, eller
13. rätt till utbildning eller annan verksamhet för någon som avses i 29 kap. 2 § andra stycket 3.

Beslut som avses i första stycket 1, 4 och 7–12 får överklagas endast av barnet, eleven eller den sökande. Lag (2012:109).

Beslut av en enskild huvudman

13 § Beslut av en enskild huvudman får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om

1. behörighet och mottagande enligt 16 kap. 36 §, mottagande enligt 17 kap. 14 § när det gäller en utbildning i gymnasieskolan som utformats för en grupp elever eller mottagande enligt 19 kap. 29 § första stycket, eller
2. rätt till utbildning eller annan verksamhet för någon som avses i 29 kap. 2 § andra stycket 3.

Beslut som avses i första stycket 1 får överklagas endast av den sökande. (SFS 2012:109)

8.2 Åtgärder av den beslutande myndigheten

Den beslutande myndigheten ska pröva om överklagandet inkommit i rätt tid.

I de fall då **ytterligare** information inkommer i samband med överklagandet, kan denna skickas till hemkommunen utan att handläggningen av ärendet därmed fördröjs. Detta gäller studievägar där hemkommunens yttrande är avgörande för mottagande kommuns beslut t ex introduktionsprogram för grupper av elever.

Om inte skrivelsen med överklagandet avvisas såsom för sent inkommen eller det överklagade beslutet omprövas och ändras så som den klagande begär, skall den beslutande myndigheten skyndsamt (inom 1 vecka) översända följande handlingar till **Skolväsendets överklagandenämnd, Box 23069, 104 35 Stockholm**

- skrivelsen med överklagandet
- yttrandet av den beslutande myndigheten
- yttrande-/beslutsblanketten
- behörighetsbeslutet
- ansökan jämte bilagor
- övriga handlingar i ärendet, t ex kopia av samverkansavtal.

Se även rekommendationer på Överklagandenämndens hemsida

www.overklagandenamnden.se

Det är angeläget att Skolväsendets överklagandenämnd kan komma i kontakt med den beslutande myndigheten under sin handläggning av ärendet, även under sommaren.

8.3 Yttrande-/beslutsblankett/behörighetsbeslut

Observera att **olika** blanketter ska användas beroende på vilken sökt utbildning som avses (SKL Kommentus AB).

8.3.1 Nationella program i gymnasieskolan

Vid mottagande i anslutning till sista ansökningssdag gäller att för sökande som är elev i grundskolans år 9 villkoras att mottagandet endast gäller under förutsättning att behörighetskravet uppfylls innan utbildningen startar.

Sökande som inte uppnått behörighetsgivande betyg för sökta studievägar i sitt slutbetyg från grundskolan liksom övriga obehöriga elever meddelas med ett obehörighetsbeslut att ansökan inte prövas vid den slutliga antagningen 1 juli. Behörighetskomplettering kan göras fram till utbildningens start. I förekommande fall bör information om introduktionsprogram lämnas till sådan sökande.

Observera att obehörighetsbeslut även ska meddelas elever som söker utbildningar vid fristående skolor eftersom sådana beslut numera kan överklagas.

8.3.2 Introduktionsprogram utformade för grupper av elever

Observera att även för introduktionsprogram för grupper av elever föreligger behörighetskrav varför också obehörighetsbeslut kan bli aktuella efter vårterminens slut.

8.3.3 Introduktionsprogram för enskild elev

En elev som anmält intresse för introduktionsprogram för enskild elev ska, i de fall eleven är obehörig för programmet, ha ett obehörighetsbeslut och information om hur beslutet kan överklagas.

8.3.4 Gymnasiesärskola

En behörighetsprövning måste göras av hemkommunen för sökande till gymnasiesärskolan. Hemkommunen måste fatta beslut om elevens målgruppsstillhörighet till gymnasiesärskolan.

I de fall eleven sökt ett individuellt program i gymnasiesärskolan måste hemkommunen göra en bedömning beträffande elevens förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program (se SL 19:29). Saknar eleven förutsättningar för nationellt program ska eleven tas emot på individuellt program.

Särskilda blanketter har tagits fram för hemkommunens yttrande-/beslut för mottagande till de nationella programmen (mottagande i första respektive andra hand) och för mottagande till de individuella programmen.

8.4 Förvaltningsbesvär

Beslut av en kommun eller ett landsting får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i fråga om bidrag till fristående skolor, ekonomiskt stöd till inackordering enligt skollagen 28 kap. 5 §.

Beslut enligt lagen om elevresor 1991:110 m. ändringar får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslut om skolskjuts för elever i gymnasiesärskolan får överklagas enligt skollagen 28 kap. 5 §.

Urval av sökande

9.1 Urvalsbestämmelser för gymnasieskolan

Urvalsbestämmelser för gymnasieskolans nationella program meddelas av regeringen enligt skollagen 15 kap. 13 §.

13 § Regeringen meddelar föreskrifter om urval bland mottagna sökande.

Regeringens föreskrifter anges i gymnasieförordningens 7 kap. 2 §.

2 § De sökande tas emot i början på utbildningen på ett nationellt program eller till en sådan nationell inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning som börjar det första läsåret. Om antalet platser är färre än antalet sökande som ska tas emot i första respektive andra hand, ska ett urval göras.

Urval, antagning och övrig fördelning av platser ska göras sakligt och opartiskt. Inför ansökan ska huvudmannen informera de sökande om huvudmannen har beslutat att tillämpa 3 § eller 5 § och i så fall på vilket sätt.

I paragrafen anges att antagning görs till programmet i sin helhet eller till inriktning, särskild variant samt gymnasial lärlingsutbildning då dessa startar det första läsåret. Vilka inriktningar som startar det första läsåret anges i gymnasieförordningen 4 kap. 2 §.

2 § De nationella inriktningarna framgår av bilaga 1.

De nationella inriktningarna inom estetiska programmet, hantverksprogrammet, industritekniska programmet och naturbruksprogrammet får börja det första läsåret.

Övriga inriktningar får börja det andra eller tredje läsåret.

Statens skolverk får besluta om en utbildning ska få finnas inom den nationella inriktningen övriga hantverk. (SFS 2012:402)

I gymnasieförordningen 7 kap. anges att huvudmannen inför ansökan ska informera de sökande om man avser tillämpa 3 § (fri kvot) och 5 § (färdighetsprov för speciella färdigheter inom det estetiska området).

3 § Ett begränsat antal platser (fri kvot) ska avsättas för dem som

1. på grund av särskilda omständigheter bör ges företräde framför de övriga sökande, eller
2. kommer från skolenheter vilkas betyg eller omdömen inte utan vidare kan jämföras med betygen från grundskolan.

Antalet platser som ingår i den fria kvoten ska utökas om sådana utlandssvenska elever som avses i 29 kap. 7 § skollagen (2010:800) söker till en utbildning.

Huvudmannen beslutar om det antal platser som ska avsättas.

Elever som bedöms i fri kvot måste uppfylla behörighetskraven för sökt nationellt program för att antagning ska kunna göras.

5 § Om en utbildning kräver att den sökande har speciella färdigheter inom det estetiska området, får huvudmannen besluta att vid urvalet, förutom till betygen, hänsyn ska tas till ett färdighetsprov.

Beträffande urval till försöksverksamheten med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning anges i Förordning om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning:

6 § Vid urval bland behöriga sökande får, förutom till betygen, hänsyn tas till ett prov som underlag för bedömning av den sökandes färdigheter eller kunskaper inom det ämne eller ämnesområde som spetsutbildningen är inriktad mot. (SFS 2008:793)

9.2 Gruppindelning, tillämpliga urvalsgrunder samt fördelning av platser

Behöriga sökande som är mottagna i första hand placeras och bedöms i grupp 0 (betygsgrupp) eller i grupp 5 (fri kvot). Behöriga sökande som är mottagna i andra hand placeras i grupp 3.

I de fall huvudmannen beslutat att avsätta platser för fri kvot görs detta urval först. Därefter görs urval till betygsgruppen.

9.3 Fri kvot

Några detaljerade regler för frikvotsbedömning finns inte. Det är huvudmannen som avgör hur bedömningen ska ske. I dessa frågor har en praxis utvecklats vilken bygger på nedanstående rekommendation.

Prövning inom den fria kvoten bör ske efter beslutsfattarnas bedömning oavsett om sökande gjort framställning härom eller inte.

Den fria kvoten ska användas för sökande som av någon anledning måste bedömas individuellt.

Antagning inom fri kvot avgörs på grundval av en totalbedömning av den sökandes samlade meriter och särskilda skäl. Det är fråga om en fri bedömning och inte en rangordning grundad på poäng.

Observera reglerna om sådana utlandssvenska elever som avses i SL 29 kap. 7 § söker till en utbildning.

De reella och inte enbart formella meriterna bör vara avgörande då det gäller att bestämma om en sökande som bedöms i fri kvot ska få tillträde till sökt utbildning. Den sökande måste ha behörighet för den sökta utbildningen.

Om de angivna skälen inte anses tillräckliga för att en sökande ska ges företräde före andra elever ska eleven prövas på sitt meritvärde tillsammans med övriga sökande i grupp 0.

I paragrafen som reglerar fri kvotsantagningen bör noteras att bara ett begränsat antal platser ska avsättas för Fri kvot och att antalet platser i den fria kvoten ska utökas om utlandssvenska elever söker till en utbildning.

9.4 Beräkning av meritvärde

Rangordning av de sökande bestäms av ett meritvärde enligt Gymnasieförordningens 7 kap 4 §.

4 § /Träder i kraft I:2014-01-01/ Övriga platser ska fördelas mellan de sökande med betygen som grund. Företräde mellan de sökande bestäms efter ett meritvärde. Meritvärdet utgörs av summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg. Betygsvärdet för betygen bestäms enligt nedan:

Betyg	Betygsvärde
A	20
B	17,5
C	15
D	12,5
E	10
F	0

En sökande som gått förberedande dansarutbildning i grundskolan med jämkad timplan och därför fått färre än 16 betyg i sitt slutbetyg ska ändå få sitt meritvärde bestämt efter 16 betyg. Uppräkningen av meritvärdet ska göras i proportion till de betyg som eleven har fått.

För de sökande som fått betyg i moderna språk som språkval får meritvärdet beräknas på summan av betygsvärdena av detta betyg och de 16 bästa betygen i övrigt. Möjligheten att öka meritvärdet med värdet av ett betyg i moderna språk som språkval gäller även en sökande som gått förberedande dansarutbildning.

En sökande som efter avslutad grundskoleutbildning eller motsvarande fått betyg i något av grundskolans ämnen efter prövning eller genom studier på ett introduktionsprogram får vid urvalet tillgodoräkna sig betygsvärdet av detta betyg. (SFS 2011:3)

Föreskrifter hur sökande med betyg från olika betygssystem (blandbetyg) ska hanteras utges av Skolverket SKOLFS 2011:158. Dessa föreskrifter träder föreskrifter träder i kraft den 1 juli 2012 och upphör att gälla vid utgången av juni 2020.

Enligt gymnasieförordningen 8 kap. 11 § har en elev som genom studier i gymnasieskolan fått betyg i ett av grundskolans ämnen rätt att få ett nytt slutbetyg från grundskolan. Ett sådant betyg ska utfärdas av rektorn i gymnasieskolan.

Det är angeläget att man från antagningskansliernas sida uppmanar eleverna att använda sig av sin rätt att få ett nytt slutbetyg.

Blockbetyg ges inte längre men i de fall då en elev med äldre betyg erhållit blockbetyg bör den tidigare gymnasieförordningen tillämpas. Betygsvärdet för ett sammanfattande betyg (blockbetyg) i samhällsorienterande ämnen respektive naturorienterande ämnen erhålls genom att betygsvärdet för blockbetyget multipliceras med antalet ämnen inom blocket.

Urvalet görs primärt på meritvärde men hänsyn kan även tas till färdighetsprov. Observera formuleringen nedan i gymnasieförordningen 7 kap. 5 § ”... inom det estetiska området ...”

5 § Om en utbildning kräver att den sökande har speciella färdigheter inom det estetiska området, får huvudmannen besluta att vid urvalet, förutom till betygen, hänsyn ska tas till ett färdighetsprov.

Färdighetsprovet är inget behörighetsprov. En sökande kan inte förklaras som obehörig på grundval av färdighetsprovet utan har rätt att provas på meritvärdet.

Se Skolverkets föreskrifter om betygs katalog SKOLFS 2011:157 9-11 §§ beträffande hur beslut att inte sätta betyg ska markeras i betygs katalogen från grundskolan.

9.5 Rangordning av sökande vid lika meritvärde/jämförelsetal

Vid urvalet till ett visst program kan ibland den situationen uppstå att inte alla med samma meritvärde kommer med. Den första åtgärd som övervägs ska naturligtvis vara en utökning av antalet antagningsplatser. Om detta inte skulle vara möjligt kan följande kriterier tillämpas för att rangordna de sökande inbördes.

- valets rangordning
- betygsvärde
- antalet betyg
- enskilda ämnesbetyg
- slumpen

Beslut om vad som ska vara avgörande och i vilken ordning kriterierna sätts bör fattas innan urvalet görs. Det är respektive huvudman som beslutar om detta. Inför ansökan bör de sökande informeras om vad huvudmannen har beslutat beträffande rangordning vid lika meritvärde.

9.6 Rangordning vid betygs komplettering

Elever som, efter slutlig antagning i juli, kompletterar sina grundskolebetyg och blir behöriga till sökta program placeras i reservkön på sina nya meritvärden.

9.7 Urvalsbestämmelser för gymnasiesärskolan

I gymnasieförordningen 7 kap. 11-12 §§ anges vad som gäller vid urval till gymnasiesärskolans nationella program, särskilda varianter eller lärlingsutbildning som börjar första läsåret. Urval, antagning och fördelning av platser ska göras sakligt och opartiskt. Är antalet platser färre än antalet sökande hos en offentlig huvudman ska företräde ges åt dem som har störst behov av utbildningen.

Om det inte finns plats för alla sökande till en utbildning i en fristående skola, ska urvalet göras på grunder som Statens skolinspektion godkänner (skollagen 18 kap.36 §). För att ta del av vilka urvalsregler som gäller till fristående gymnasieskolor hänvisas till Skolinspektionens beslut.

9.8 Urval till försöksverksamheten med ett fjärde tekniskt år

Urvalet till försöksverksamheten med det fjärde tekniska året ska enligt 9 § i SFS 2010:2040 göras bland mottagna sökande och med betygen från gymnasieskolan som grund.

Antagning

Gymnasieskolan

10.1 Preliminär antagning

När urval gjorts enligt gällande regler ska beslut om antagning fattas av huvudmannen för utbildningen. I början av vårterminen ska ett preliminärt beslut tas enligt gymnasieförordningens 7 kap.

7 § Efter urval bland de sökande ska huvudmannen preliminärt besluta om antagning. Beslutet ska fattas i början av vårterminen närmast före utbildningens start. För de sökande som vid ansökningstillfället inte har slutfört grundskolan eller motsvarande utbildning ska höstterminsbetyget från den högsta årskursen då vara urvalsgrund.

Ett preliminärt antagningsbesked kan lämnas till den sökande och innehålla uppgift om hur den sökande ligger till i förhållande till den sist preliminärt antagne sökanden på studievägen. Av beskedet bör klart framgå att förändringar i rangordningen mellan sökande kan komma att ske till den slutliga antagningen. Dessutom måste tydliggöras att endast den som uppfyller behörighetskravet innan den sökta utbildningen startar, kommer att prövas vid den slutliga antagningen.

10.2 Om- och nyval

Om sökande ska ha möjlighet att efter det preliminära antagningsbeskedet göra om-/nyval eller ej avgörs lokalt eller eventuellt regionalt, likaså hur det ska ske och vilka tider som ska gälla (se tidplan kapitel 4). Om huvudmannen tillåter att ändringar görs i den ursprungliga ansökan har man formellt sett förlängt ansökningstiden. Några villkor för att få göra sådant om- och nyval/ändringsval får inte uppsättas. Både sökande och avlämnande skola ska informeras om vad som gäller.

Omval som inkommer efter att den av huvudmannen beslutade omvalstiden utgått gäller att den sökande ska meddelas att ansökan inkommit för sent och att ansökan kommer att behandlas först då alla sökande som inkommit i tid med sin ansökan har behandlats.

10.3 Slutlig antagning

I gymnasieförordningens 7 kap. 7 § anges också när huvudmannen ska fatta slutligt beslut om antagning:

7 §

Det slutliga beslutet om antagning ska om möjligt fattas före den 1 juli det år utbildningen börjar.

I förordningstexten anges inte hur antagningsbeskedet skall utformas. Sökande som kommer från kommuner utanför den gemensamma antagningsorganisationen bör meddelas skriftligt. De sökande bör ges möjlighet att tacka ja eller nej till erbjuden plats. Huvudmannen avgör själv vilken svarstid som ska gälla. En svarsperiod på 3 veckor rekommenderas dock vid antagningen 1 juli. Det anges inte heller på vilket sätt den sökande ska meddelas beslutet. I skollagen 29 kap. 10 § anges vad som gäller beträffande handläggning vid myndighetsutövning mot enskild och vilka bestämmelser i förvaltningslagen som ska gälla. För underrättelse om beslut gäller 21 § i förvaltningslagen (SFS 1986:223).

21 § En sökande, klagande eller annan part skall underrättas om innehållet i det beslut varigenom myndigheten avgör ärendet, om detta avser myndighetsutövning mot någon enskild. Parten behöver dock inte underrättas, om det är uppenbart obehövt.

Om beslutet går parten emot och kan överklagas, skall han underrättas om hur han kan överklaga det. Han skall då också underrättas om sådana avvikande meningar som avses i 19 § eller som har antecknats enligt särskilda bestämmelser.

Myndigheten bestämmer om underrättelsen skall ske muntligt, genom vanligt brev, genom delgivning eller på något annat sätt. Underrättelsen skall dock alltid ske skriftligt, om parten begär det.

Denna paragraf tillämpas också när någon annan som får överklaga beslutet begär att få ta del av det.

Någon rätt att överklaga beslut om antagning föreligger inte enligt skollagen 28 kap.

Beträffande antagningsbeslut till sökande till introduktionsprogram rekommenderas att beslut villkoras så att antagningsbeslutet gäller under förutsättning att den sökande inte blir behörig till nationellt program före utbildningens start.

I många kommuner görs idag ansökan via Internet. Frågan om elever också ska kunna svara på sitt antagningsbesked på webben diskuteras. Något självklart svar finns inte men formella hinder för detta förefaller inte föreligga. En del kommuner har beslutat att ”JA-svar” kan lämnas på webben men om någon tackar NEJ till en plats, bör ett svar som är undertecknat av den sökande skickas in till antagningskansliet för att säkerställa elevens beslut.

10.4 Reservantagning

Efter den slutliga antagningen och då en del sökande tackat nej till sina platser startar reservantagningen. Sökande som inte tagits in på sökta val rangordnas efter sina meritvärden och tas in så snart det blir en ledig plats på sökt program. Sökande som kompletterar med betyg sätts in i reservkön på sina nya meritvärden. Framkommer skäl för fri kvotsbedömning under reservperioden ska ett fri kvotsbeslut tas av respektive huvudman för utbildningen.

Varje huvudman beslutar hur länge reservantagningen ska pågå. Efter avslutad reservantagning kan reservlistor översändas till huvudmännen som har att besluta om reservlistan ska följas och de sökande erbjudas plats så snart det uppstår en ledig plats. Här gäller dock bestämmelserna i gymnasieförordning om antagning vid senare tidpunkt.

10.5 Information om antagning

Tidpunkter för och innehåll i den information som ska ges till de sökande och till avlämnande resp. mottagande skolor bör diskuteras i varje kommun/ samverkansområde varefter överenskommelser ingås och beslut fattas.

Gymnasiesärskolan

I gymnasieförordningens 7 kapitel anges:

13 § En sökande antas till en utbildning i gymnasiesärskolan vid början av ett nationellt program eller en sådan särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning som börjar det första läsåret.

Inom de program som är indelade i särskilda varianter eller gymnasiala lärlingsutbildningar som börjar det andra, tredje eller fjärde läsåret fördelas eleverna inför det andra, tredje eller fjärde läsåret på dessa studievägar.

Efter urval bland de sökande ska huvudmannen besluta om antagning. (SFS 2012:402)

Här anges inte att preliminärt beslut eller slutligt beslut om antagning måste fattas vid viss tidpunkt. För sökande till gymnasiesärskolan är det dock viktigt att de sökande får antagningsbesked i så god tid som möjligt.

10.6 Sökande som flyttar

I skollagens 16 kap. 49 § och i 17 kap. 15 § behandlas elevs rätt att fullfölja sin påbörjade utbildning i gymnasieskolan efter flyttning till annan kommun. Utbildningen förutsätts ha påbörjats före flyttningen.

För elev som flyttar **innan** antagning gjorts finns två alternativ.

- Den sökande kan söka utbildning i den kommun dit man kommer att flytta och kan då bli mottagen i andra hand (om den sökta utbildningen erbjuds av hemkommunen).
- Den sökande kan söka utbildning i den nuvarande hemkommunen och vid ansökan meddela att flyttning till annan kommun kommer att ske. Antagningskansliet ska då avisera planerad flyttning med kopia av ansökan, så snart som möjligt, till mottagande antagningskansli. Plats kan då reserveras på den nya skolorten. När folkbokföring skett i den nya kommunen sänder sökanden sitt personbevis **omgående** till avlämnande antagningskansli, som därefter sänder komplett ansökningshandling till inflyttningens antagningskansli.

Från utflyttningsorten slutligt antagen sökande bör beredas plats på **samma** studieväg inom den nya hemkommunen/samverkansområdet. Observera att en elev, som flyttar inom ett samverkansområde, inte har någon självklar rätt att få en gymnasieplats på den nya folkbokföringsorten. För att eleven ska ha denna rätt krävs att detta skrivits in i samverkansavtalet.

Interkommunal ersättning

Gymnasieskolan

11.1 Interkommunal ersättning nationella program m.m.

När ansökan inkommit prövas sökandes rätt att bli mottagen till sökt utbildning. För nationella program prövas frågan om interkommunal ersättning från elevens hemkommun i ett senare skede. Om ersättning utgår eller ej samt beloppets storlek ska inte påverka beslutet om mottagande och antagning i de fall kommun är skyldig att svara för elevs skolgång. Med andra ord kan elevs skolgång inte villkoras utifrån ekonomiska överväganden.

Att en kommun eller ett landsting **anordnar** en utbildning innebär att utbildningen bedrivs i den kommunen eller landstinget.

Att en kommun **erbjuder** en utbildning innebär att utbildningen anordnas i den kommunen eller anordnas i samverkan med annan kommun eller landsting.

Enligt skollagens 16 kap. 50-51 §§ gäller följande skyldigheter för kommuner med elever i annan kommuns gymnasieskola.

50 § En kommun som på ett nationellt program har antagit en elev som inte är hemmahörande i kommunen eller i samverkansområdet för utbildningen ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av dennes hemkommun (interkommunal ersättning).

Första stycket gäller även ett landsting som på ett nationellt program har antagit en elev som inte är hemmahörande i samverkansområdet för utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om interkommunal ersättning.

51 § Om inte den anordnande huvudmannen och elevens hemkommun kommer överens om annat, och annat inte heller följer av andra och tredje styckena, ska den interkommunala ersättningen motsvara anordnarens självkostnad.

När eleven har tagits emot i andra hand enligt 47 §, ska ersättningen högst uppgå till den kostnad som hemkommunen själv har för motsvarande utbildning.

Är anordnarens kostnad lägre, ska hemkommunen i stället ersätta den lägre kostnaden. När det är fråga om riksrekryterande utbildning eller särskilda varianter inom de nationella programmen, ska hemkommunen betala det belopp som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk.

11.2 Riksidrottsutbildningar

Beträffande de riksrekryterande idrottsutbildningarna har Skolverket beslutat att elevens hemkommun ska betala det belopp i interkommunal ersättning som motsvarar anordnarkommunens kostnad för programmet i kommunen. För merkostnader i ämnet specialidrott ersätts de huvudmän som anordnar riksrekryterande idrottsutbildningar av Riksidrottsförbundet genom ett tränarbidrag.

11.3 Nationellt godkända idrottsutbildningar

Beträffande merkostnader för ämnet specialidrott inom Nationellt godkända idrottsutbildningar har Riksidrottsförbundet rekommenderat att belopp för detta läggs till den interkommunala ersättningen (bilaga). I de samverkansavtal som tecknas beträffande NIU-utbildningar bör överenskommelser om extra belopp för merkostnader för specialidrott anges.

11.4 Utökat program, förlängd undervisning

Enligt gymnasieförordningen 4 kap. 23 § får elev frivilligt delta i en eller flera kurser som ligger utanför elevens fullständiga program. Beslut om detta fattas av rektor.

Elever på yrkesprogram har alltid rätt att läsa de kurser som saknas för grundläggande behörighet till högre utbildning som individuellt val eller som utökat program.

23 § En elev får delta frivilligt undervisning i en eller flera kurser som ligger utanför elevens fullständiga program, om eleven på ett tillfredsställande sätt kan antas genomföra såväl kurserna på den ordinarie studievägen som de frivilliga kurserna (utökat program). Beslutet fattas av rektorn.

En elev på ett yrkesprogram har utan särskilt beslut rätt att som utökat program läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet till högskoleutbildning på grundnivå. Huvudmannen är dock bara skyldig att tillgodose detta om eleven senast vid utgången av det andra läsåret har anmält att han eller hon vill läsa de aktuella kurserna.

En elev som följer ett utökat program har rätt till garanterad undervisningstid utöver vad som föreskrivs i 16 kap. 18 § skollagen. (SFS 2010:800)

Eleven har också rätt att läsa in dessa kurser efter examen från ett yrkesprogram i gymnasieskolan enligt skollagen 20 kap. 19 §.

19 § En vuxen som är behörig att delta i utbildning på gymnasial nivå enligt 20 § och som har en examen från ett yrkesprogram i gymnasieskolan enligt 16 kap. 27 § men inte uppnått grundläggande behörighet till högskolestudier har rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå i syfte att uppnå en sådan behörighet.

Den som har rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå enligt första stycket har rätt att delta i sådan utbildning i en annan kommun än sin hemkommun eller ett landsting om utbildningen finns där och inte erbjuds av hemkommunen. I ett sådant fall är hemkommunen skyldig att ersätta den mottagande kommunens kostnader.

Bestämmelserna i 15 kap. 32 § ska tillämpas när det gäller ungdomar till och med första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år.

Enligt gymnasieförordningen 9 kap. 7 § får huvudmannen besluta att undervisningen på ett nationellt program får fördelas över längre tid än tre år, om eleven läst reducerat program eller om det med hänsyn till elevens förutsättningar i övrigt finns särskilda skäl för det.

11.5 RH-anpassad utbildning

Ersättning för RH-anpassad utbildning, skollagens 15 kap. 40 §:

40 § Hemkommunen ska betala ersättning för kostnader för boende och omvårdnad i boendet för elever på Rh-anpassad utbildning. Hemlandstinget eller, i förekommande fall hemkommunen, ska betala ersättning för kostnader för habilitering. Ersättningarna ska betalas till den huvudman som enligt avtal med staten svarar för verksamheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ersättningar enligt första stycket.

11.6 Försöksverksamhet med riksrekryterande spetsutbildning

Beträffande ersättning mellan huvudmän för elever i riksrekryterande spetsutbildning gäller vad som anges i Förordning om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning, SFS 2008:793.

9 § Om en kommun har tagit in en elev på en riksrekryterande spetsutbildning har den kommunen rätt till ersättning för sina kostnader för elevens utbildning från elevens hemkommun enligt följande. För elever som har tagits in på en sådan utbildning i matematik eller naturvetenskapliga ämnen ska ersättning ges med det belopp som motsvarar ersättning för naturvetenskapsprogrammet enligt de föreskrifter som Statens skolverk har meddelat med stöd av 2 kap. 12 § förordningen (1996:1206) om fristående skolor. För elever som har tagits in på en riksrekryterande spetsutbildning i samhällsvetenskapliga eller humanistiska ämnen ska ersättning ges med det belopp som motsvarar ersättning för samhällsvetenskapsprogrammet enligt nämnda föreskrifter.

Om 9 kap. 8 a § andra stycket skollagen (1985:1100) inte kan tillämpas när det gäller det bidrag elevens hemkommun ska lämna till en fristående gymnasieskola, ska bidrag lämnas med det belopp som följer av första stycket.

11.7 Introduktionsprogram

Beträffande interkommunal ersättning för elever i annan kommuns introduktionsprogram gäller bestämmelserna i skollagens 17 kap.

Beträffande det stöd som eleven behöver för att uppnå behörighet för yrkesprogrammet som avses i 24 § punkt 2 gäller att Skolverket får meddela föreskrifter om sådan ersättning. Detta anges i gymnasieförordningen 6 kap. 9 §.

22 § En kommun som på preparandutbildning har tagit emot en elev som inte är hemmahörande i kommunen, ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av dennes hemkommun (interkommunal ersättning).

Om inte den anordnande kommunen och elevens hemkommun kommer överens om annat, ska den interkommunala ersättningen uppgå till den kostnad som hemkommunen själv har för preparandutbildning.

23 § En kommun som på programinriktat individuellt val har antagit en elev som inte är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av dennes hemkommun (interkommunal ersättning).

Första stycket gäller även ett landsting som på programinriktat individuellt val antagit en elev som inte är hemmahörande i samverkansområdet för utbildningen.

Om inte den anordnande huvudmannen och hemkommunen kommer överens om annat, ska den interkommunala ersättningen beräknas enligt 24-27 §§.

24 § Den interkommunala ersättningen vid programinriktat individuellt val består av

1. ersättning för den del av utbildningen som motsvarar det yrkesprogram som det programinriktade individuella valet är inriktat mot, och
2. ersättning för den del av utbildningen som avser det stöd som eleven behöver för att uppnå behörighet för yrkesprogrammet. Ersättning enligt denna punkt ska utgå under högst ett år.

25 § Om hemkommunen inte erbjuder det aktuella yrkesprogrammet, ska ersättningen enligt 24 § 1 motsvara anordnarens självkostnad.

Om hemkommunen erbjuder det aktuella yrkesprogrammet, ska ersättningen enligt 24 § 1 högst uppgå till den kostnad som hemkommunen själv har för motsvarande utbildning. Är anordnarens kostnad lägre, ska ersättningen i stället uppgå till den lägre kostnaden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den ersättning som avses i 24 § 2.

26 § När det är fråga om riksrekryterande utbildning enligt 20 §, ska hemkommunen betala det belopp som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk.

27 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om interkommunal ersättning.

11.8 Gymnasiesärskolan

För den interkommunala ersättningen för elever i gymnasiesärskolan gäller vad som anges i skollagen 19 kap.

43 § En kommun som på ett nationellt program har antagit en elev som inte är hemmahörande i kommunen eller i samverkansområdet för utbildningen ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av hans eller hennes hemkommun (interkommunal ersättning).

Första stycket gäller även ett landsting som på ett nationellt program har antagit en elev som inte är hemmahörande i samverkansområdet för utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om interkommunal ersättning för de nationella programmen. Lag (2012:109).

44 § Om inte den anordnande huvudmannen och elevens hemkommun kommer överens om annat, och om annat inte heller följer av andra och tredje styckena, ska den interkommunala ersättningen enligt 43 § första stycket motsvara anordnarens självkostnad.

När eleven har tagits emot i andra hand enligt 39 §, ska ersättningen högst uppgå till den kostnad som hemkommunen själv har för motsvarande utbildning. Är anordnarens kostnad lägre, ska hemkommunen i stället ersätta den lägre kostnaden.

När det är fråga om riksrekryterande utbildning eller särskilda varianter inom de

nationella programmen, ska Statens skolverk för varje utbildning eller variant besluta den ersättning som hemkommunen ska betala. (SFS 2012:109)

11.9 Avstämningsdatum

Beträffande avstämningsdatum rekommenderas månadsvis avstämning den 15 varje månad för interkommunal ersättning.

11.10 Försöksverksamheten med ett fjärde tekniskt år

Beträffande ersättning mellan huvudmän för elever som går det fjärde tekniska året gäller 10 § i SFS 2010:2040. Anordnarens kostnad har fastställts av Skolverket och denna kostnad ska minskas med statsbidraget när hemkommunen ska betala interkommunal ersättning. Respektive anordnare kontaktas för besked om kostnaden.

10 § Om en kommun har antagit en elev på utbildningen, efter att hemkommunen har åtagit sig att stå för kostnaderna, har den anordnande kommunen rätt till ersättning från elevens hemkommun för sina kostnader för elevens utbildning.

Om en huvudman för en fristående gymnasieskola har antagit en elev på utbildningen, efter att hemkommunen har åtagit sig att stå för kostnaderna, har skolan rätt till bidrag från elevens hemkommun med ett belopp som motsvarar skolans kostnader för elevens utbildning.

Vid beräkningen av kostnaden för utbildningen ska avdrag göras för statsbidraget.

Bidrag till fristående skolor m.m.

12.1 Fristående gymnasieskolor och gymnasiesärskolor

Hemkommunens skyldigheter avseende elever i rubricerade skolor regleras i skollagens 16 kap. 52-55 §§, 17 kap. 31-36 §§ samt 19 kap. 45-48 §§. Beträffande beräkning av bidraget anges detta i 14 kap.1-6 §§ gymnasieförordningen:

Ersättningen för elever i fristående skolor – i de fall elevens hemkommun inte erbjuder (varken anordnar själv eller erbjuder i samverkan med annan kommun/landsting) det nationella programmet – ska utgå med det belopp som regeringen eller den myndighet som regeringen bestämt har föreskrivit, dvs. riksprislistan. Observera att om eleven sökt och antagits till ett program med en nationell inriktning, som börjar senare än första läsåret och som hemkommunen inte erbjuder, ska riksprislistan användas.

Utbetalning av bidrag till fristående skolor ska göras med en tolfedel per månad enligt gymnasieförordningen 14 kap. 11§ om man inte kommer överens om annat. Några avstämningsdatum då elevantalet räknas är inte fastställda i lag eller förordning. Därför bör kommunen fastställa tydliga riktlinjer för avstämningsdatum så att det inte uppstår diskussion om vid vilken skola (hos vilken huvudman) eleven är inskriven. Därmed kommer kommunen inte att hamna i en situation där två anordnare kräver bidrag för samma elev under samma månad. Det avstämningsdatum man fastställer i kommunen bör gälla för såväl offentliga som enskilda skolor.

52 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev på ett nationellt program vid skolenheten som hemkommunen, enligt 42 §, var skyldig att erbjuda utbildning på nationella program vid den tidpunkt när utbildningen påbörjades.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 53 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 54 §.

53 § Grundbeloppet ska avse ersättning för

- undervisning,
- lärverktyg,
- elevhälsa,
- måltider,
- administration,

mervärdesskatt, och
lokalkostnader.

54 § Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning.

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

55 § För utbildning på sådana nationella program och nationella inriktningar som hemkommunen erbjuder, ska grundbeloppet bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till det programmet eller den inriktningen.

För utbildning på särskilda varianter och för sådan utbildning som avses i 13 § tredje stycket ska hemkommunen betala det grundbelopp som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om det grundbelopp som hemkommunen ska betala, om eleven, i andra fall än som avses i andra stycket, har antagits till en utbildning som kommunen inte erbjuder.

Om elevens hemkommun fördelar ytterligare resurser i en kommunal skola för elever som har rätt till utökat program för att uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning inom ett yrkesprogram, ska bidrag lämnas till den enskilda huvudmannen också för de kurser utöver 2 500 gymnasiepoäng som en elev läser för att uppnå sådan behörighet inom ett yrkesprogram.

Fristående skolor som anordnar ett nationellt program får anordna preparandutbildning, individuellt alternativ och språkintröduktion och skolor som anordnar ett yrkesprogram får anordna programinriktat individuellt alternativ som är inriktat mot yrkesprogrammet samt yrkesintröduktion.

Beträffande bidrag för dessa utbildningar gäller skollagen 17 kap. 29 § för yrkesintröduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion.

29 § Huvudmannen för en fristående gymnasieskola är skyldig att ta emot en elev till yrkesintröduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion bara om huvudmannen och elevens hemkommun har kommit överens om det bidrag som kommunen ska betala till huvudmannen för utbildningen.

För preparandutbildning gäller skollagen 17 kap. 31-34 §§.

31 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev på preparandutbildning vid skolenheten som var behörig för utbildningen vid den tidpunkt när denna påbörjades.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 32 och 33 §§ och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 34 §.

32 § Grundbeloppet ska avse ersättning för

undervisning,
lärverktyg,
elevhälsa,
måltider,
administration,
mervärdesskatt, och
lokalkostnader.

33 § Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid

fördelning av resurser till den preparandutbildning som kommunen erbjuder.

34 § Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning.

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter uppstår för kommunen.

För elever i fristående gymnasiesärskolor gäller följande enligt skollagens 19 kap.

Bidrag från hemkommunen

45 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev på ett nationellt program vid skolenheten som hemkommunen enligt 18 kap. 27 § var skyldig att erbjuda utbildning i gymnasiesärskolan vid den tidpunkt när utbildningen påbörjades.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 46 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 47 §. Lag (2012:109).

46 § Grundbeloppet ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. lärverktyg,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Lag (2012:109).

47 § Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller som ska erbjudas modersmålsundervisning.

Hemkommunen är dock inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev som är i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen. (SFS 2012:109)

48 § För utbildning på sådana nationella program och nationella inriktningar eller på jämförbara program som hemkommunen erbjuder ska grundbeloppet bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till det programmet, den inriktningen eller ett jämförbart program.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka av de nationella programmen som är jämförbara vid fördelning av resurser.

När det är fråga om sådan utbildning som avses i 12 § tredje stycket eller särskilda varianter inom de nationella programmen, ska Statens skolverk för varje utbildning eller variant besluta det grundbelopp som hemkommunen ska betala.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om det grundbelopp som hemkommunen ska betala, om eleven, i andra fall än som avses i tredje stycket, har antagits till en utbildning som kommunen inte erbjuder. (SFS 2012:109)

För uppgift om vilka skolor som har rätt till bidrag, se Skolverkets hemsida under "Fristående skolor". Den s.k. riksprislistan publiceras i SKOLFS och finns också på Skolverkets hemsida, "Fristående skolor".

En fristående skola som har tagit in sådana nordiska elever som enligt gymnasieförordningen får tas in i gymnasieskolan har rätt till ersättning med ett belopp

som regeringen fastställer. Den fristående skolan ansöker om ersättning hos Skolverket.

12.2 Riksinternatskolorna

Enligt skollagen 29 kap 15 § gäller nedanstående

15 § Efter ansökan från en kommun eller en enskild som har godkänts som huvudman för fristående skola med grundskola eller gymnasieskola och som bedriver utbildning vid internatskola, får regeringen besluta att ge internatskolan ställning av riksinternatskola....

I lagen om införande av skollagen (SFS 2010:801) anges i 28 § att ett beslut att ge en internatskola ställning som riksinternatskola enligt 10 kap.1 § i 1985 års skollag ska, om det gäller vid utgången av juni 2011, fortsätta att gälla som ett beslut enligt den nya skollagen. Riksinternatskolorna anses således som fristående skolor och ska ha bidrag från elevernas hemkommuner enligt samma regler som de fristående skolorna. Beträffande utlandssvenska elever utbetalas statsbidrag till riksinternatskolan enligt SFS 2011:525. Enligt denna förordning har huvudmannen för skolan rätt att ta ut elevavgifter för kostnader som inte täcks av statsbidrag eller bidrag från elevens hemkommun.

12.3 International Baccalaureate (IB)

Hemkommunens skyldigheter regleras i skollagens 29 kap. 17 §.

17 § En elevs hemkommun är skyldig att betala ersättning för kostnader för elevens utbildning till anordnare av utbildning som leder fram till International Baccalaureate (IB). Skyldigheten gäller dock endast utbildning för sådana elever som hemkommunen var skyldig att erbjuda gymnasieutbildning vid den tidpunkt då IB-utbildningen började och endast om utbildningsanordnarens avgifter till International Baccalaureate Office (IBO) betalas av staten.

Om parterna inte kommer överens om annat ska ersättning betalas med ett belopp som Statens skolverk beslutar.

För internationella skolor som motsvarar gymnasieskolan finns särskilda bestämmelser för IB-utbildning.

IB-utbildning kan anordnas av både kommunala och fristående skolor. Uppgift om skolor med IB-utbildning finns på Skolverkets hemsida.

För närvarande är cirka 30 skolor registrerade hos Skolverket som anordnare av IB-utbildning. Dessa skolors IB-utbildning är riksrekryterande.

IB-utbildningar anordnas även på riksinternatskolorna:

- Grennaskolan, Gränna (Jönköpings kommun)
- Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket, Sigtuna (Sigtuna kommun)

Även vid dessa skolor är IB-utbildningen riksrekryterande.

12.4 Internationella skolor

Hemkommunen skall för vissa elever betala bidrag till internationella skolor enligt skollagen 24 kap. 6 §.

Om en internationell skola erbjuder gymnasial utbildning som har en annan internationell inriktning än den som får finnas i gymnasieskolan eller vid en fristående skola som motsvarar gymnasieskolan eller om skolan anordnar utbildning som leder fram till International Baccalaureate (en internationell skola på gymnasienivå), ska Statens skolinspektion i vissa fall förklara skolan berättigad till sådant bidrag (skollagen 24 kap. 5 §).

De skolor som f.n. är godkända som internationella skolor med gymnasieutbildning är:

- Lycée Francais Saint Louis, Stockholm
- The International School of Stockholm, Stockholm
- Tyska skolan, Stockholm

6 § Elevens hemkommun ska lämna bidrag till huvudmannen för den internationella skolan för en elev som genomgår sådan utbildning som avses i 5 § om

1. eleven är folkbokförd i Sverige eller kommunen får särskilt statsbidrag för eleven,
2. eleven antingen för en kortare tid är bosatt i Sverige eller har andra särskilda skäl att få utbildning i en internationell skola på gymnasienivå, och
3. hemkommunen var skyldig att erbjuda eleven gymnasieutbildning vid den tidpunkt då utbildningen började.

Bidraget enligt första stycket ska uppgå till det belopp som hemkommunen och den internationella skolan kommer överens om.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilket belopp som elevernas hemkommuner ska betala enligt första stycket om dessa och huvudmannen för den internationella skolan inte kommer överens om beloppet.

För en elev som har ett omfattande behov av särskilt stöd ska kommunen, utöver vad som följer av andra stycket, lämna ett extra bidrag. Bidraget ska motsvara huvudmannens kostnader för det extra stödet under förutsättning att motsvarande kostnader skulle ha uppkommit om eleven gått i en av kommunen erbjuden gymnasieutbildning. Kommunen behöver dock inte lämna extra bidrag om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i andra och tredje styckena, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en internationell skola på gymnasienivå.

Om inte kommunen och huvudmannen har kommit överens om något annat, ska bidraget beräknas för ett bidragsår i sänder.

Varje bidragsår börjar den 1 januari.

12.5 Ersättning för ett fjärde tekniskt år

Beträffande ersättning mellan huvudmän för elever som går det fjärde tekniska året gäller 10 § i SFS 2010:2040. Anordnarens kostnad har fastställts av Skolverket och denna kostnad ska minskas med statsbidraget när hemkommunen ska betala bidrag till fristående skola.

10 § Om en kommun har antagit en elev på utbildningen, efter att hemkommunen har åtagit sig att stå för kostnaderna, har den anordnande kommunen rätt till ersättning från elevens hemkommun för sina kostnader för elevens utbildning.

Om en huvudman för en fristående gymnasieskola har antagit en elev på utbildningen, efter att hemkommunen har åtagit sig att stå för kostnaderna, har skolan rätt till bidrag från elevens hemkommun med ett belopp som motsvarar skolans kostnader för elevens utbildning.

Vid beräkningen av kostnaden för utbildningen ska avdrag göras för statsbidraget.

Elever från och till andra länder

Skolhuvudmän i Sverige har under vissa förutsättningar rätt till ersättning för elever från andra länder. För elever från nordiska länder och utlandssvenska elever som går i gymnasieskolan i Sverige ansöks hos Skolverket om sådan ersättning och för asylsökande elever ansöks om ersättning från Migrationsverket.

13.1 Elever från nordiska länder

Överenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om nordisk utbildningsgemenskap på gymnasial nivå (allmänt gymnasium och yrkesskolor) som trädde i kraft den 16 januari 1993 anger att nordiska medborgare har tillträde till gymnasial utbildning i annat nordiskt land på samma villkor som medborgare i det nordiska landet (SKOLFS 1993:14).

Överenskommelsen och rätten till ersättningsfri gymnasial utbildning gäller endast enskilda studerande.

Den huvudman som tar emot nordiska medborgare har rätt till ersättning enligt gymnasieförordningen 12 kap. 8-10 §§.

8 § En kommun som i sin gymnasieskola har tagit emot fler nordiska sökande än det antal svenska elever bosatta i kommunen som samtidigt genomgår gymnasial utbildning i något annat nordiskt land har rätt till ersättning för det överskjutande antalet elever.

En kommun som i sin gymnasieskola tagit emot nordiska sökande på yrkesdansutbildning enligt förordningen (2011:7) om dansutbildning har rätt till ersättning för alla sökande. (SFS 2011:521)

9 § Ett landsting eller en enskild huvudman som har tagit emot nordiska sökande har rätt till ersättning.

10 § Ersättningens storlek i de fall som avses i 8 och 9 §§ beslutas av regeringen. Ansökan om sådan ersättning görs hos Statens skolverk som beslutar om ersättningen i det enskilda fallet och betalar ut beloppen.

Ansökningar och rekvisitionsblankett hämtas på Skolverkets hemsida www.skolverket.se

13.2 Utlandssvenska elever

Bestämmelser om statsbidrag för till kostnader för utlandssvenska elevers skolgång i Sverige återfinns i SFS 1996:565 m. ändringar.

2 § För utlandssvenska elever som väljer att få sin utbildning i Sverige lämnas statsbidrag till respektive huvudman för elevens skolgång i grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan. Bidraget lämnas för utbildning från och med årskurs 7 i grundskolan eller grundsärskolan till och med gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan. Förordning (2011:523).

3 § Statsbidrag beräknas för ett bidragsår i sänder. Bidragsåret utgörs av ett kalenderår.

Ansökningar och rekvisitionsblankett hämtas på Skolverkets hemsida <http://www.skolverket.se>.

13.3 Vissa barn och ungdomar som inte är folkbokförda i Sverige

Vissa barn och ungdomar som inte är folkbokförda i Sverige har en författningsstyrd rätt till kostnadsfri utbildning i Sverige. Det handlar om

1. diplomatbarn,
2. barn till medborgare från andra EU-länder som arbetar och bor i Sverige men inte är folkbokförda här samt
3. barn som vistas här utan stöd av myndighetsbeslut eller författning.

Kriterierna för dessa grupper framgår i skollagen 29 kap. 2 § punkt 1-5.

Rätten till utbildning regleras i skollagen 29 kap. 3 §.

Hemkommunen kan söka bidrag som täcker kostnader för utbildning enligt punkt 1 och 2. Hemkommunen är den kommun där barnet bor i Sverige. Närmare bestämmelser om statsbidraget finns i:

Förordningen om utbildning och statsbidrag för vissa barn och ungdomar som inte är folkbokförda i Sverige, SFS 2011:538 och SKOLFS 2011:143. Ansökan och rekvisitionsblankett hämtas på Skolverkets hemsida www.skolverket.se.

För elever enligt punkt 3 ska den kommun som har kostnad för utbildningen, kan vara vistelsekommunen eller skolkommunen, ansöka om statsbidrag enligt SFS 2013:361. Ansökan görs till Skolverket.

13.4 Asylsökande

I förordning om statlig ersättning för asylsökande m.fl. SFS 2002:1118 m. ändringar anges vad som beträffande ersättning för asylsökande elever i gymnasieskola. Ansökan ska skickas till den enhet på Migrationsverket där barnet är registrerat. För ytterligare information och blanketter se Migrationsverkets hemsida <http://www.migrationsverket.se>. Ersättning utbetalas kvartalsvis i efter-skott. För elever vid fristående skolor ansöker vistelsekommunen om bidraget och betalar detta till den fristående skolan.

13.5 Gymnasieutbildning utomlands

Svenska skolor i utlandet är avsedda för svenska barn/elever som bor utomlands. De svenska skolorna drivs av enskilda huvudmän i respektive land.

Vad det gäller gymnasieutbildning är det Sveriges regering som beslutar om tillstånd att anordna reguljär undervisning och statsbidrag. I förordningen anges vilka elever som ger de svenska skolorna utomlands rätt till statsbidrag. (SFS 1994:519 m. ändringar).

För elever som är folkbokförda i Sverige föreligger inte någon skyldighet för elevernas hemkommuner att betala bidrag till skolor utomlands.

Det finns heller ingen skyldighet att betala bidrag för dagliga resor eller att ge stöd till inackordering när eleven vistas och studerar utomlands.

13.6 Begreppet Skolpeng

Begreppet ”skolpeng” är inte ett lagstadgat begrepp utan ett informellt sätt att beskriva den interkommunala ersättning som elevens hemkommun betalar till den anordnarkommun där eleven går i gymnasieskola eller gymnasiesärskola. Skolpengsbegreppet används också för det bidrag som hemkommunen betalar till en fristående skola som antagit en av hemkommunens elever.

Eleven har inte rätt till en viss ”skolpeng” som eleven själv kan välja att ta med sig till vilken skola som helst. Det är i stället så att hemkommunen har en lagstadgat skyldighet att ge eleven en gymnasieutbildning antingen själv eller hos en annan kommunal/landstingskommunal huvudman.

Hemkommunen har också skyldighet att betala bidrag till en enskild (fristående) anordnare som har godkänts av Skolinspektionen och som har antagit en elev från kommunen. Allt detta är noggrant lagreglerat och styr vilka utbildningar hemkommunen är skyldig att betala för.

13.7 Validering av utländska gymnasiebetyg

För en elev som flyttar till Sverige under tiden i gymnasieskolan finns två möjligheter att validera de utländska gymnasiebetygen.

Det första är att eleven genomgår prövning i de svenska kurserna.

Det andra är att rektorn ger eleven betyget Godkänt/E utan prövning. En elev får av rektorn ges betyget Godkänt/E på kursen om det av betyg, intyg eller liknande framgår att eleven genom studier i utlandet eller på annat sätt förvärvat sådana kunskaper som behövs för betyget Godkänt/E och om kommunen eller landstinget anordnar kursen (8 kap. 27 § i gymnasieförordningen).

Observera dock att rektorn endast kan ge eleven betyget Godkänt/E utan prövning. För möjlighet att få något av de högre betygsstegen krävs alltid en prövning.

27 § Utan att eleven genomgår prövning får en elev som inte följt undervisningen i en kurs av rektorn ges betyget E på kursen om

- det av betyg, intyg eller liknande framgår att eleven genom studier i utlandet eller på annat sätt förvärvat sådana kunskaper som behövs för betyget E, och
- kursen anordnas vid skolenheten.

Inackordering, elevresor och skolskjuts

14.1 Stöd till inackordering – skolor med offentlig huvudman

I skollagens 15 kap. anges följande beträffande stöd till inackordering för elever i **gymnasieskola** med offentlig huvudman.

32 § Hemkommunen ska lämna ekonomiskt stöd till elever i en gymnasieskola med offentlig huvudman som behöver inackordering på grund av skolgången. Denna skyldighet gäller dock inte

elever som har tagits emot i andra hand till ett nationellt program enligt 16 kap. 47 §,

elever som har tagits emot enligt 17 kap. 19 § andrastycket,

elever på Rh-anpassad utbildning, eller

utlandssvenska elever som får studiehjälp i form av inackorderingstillägg enligt studie-stödslagen (1999:1395).

Skyldigheten gäller till och med första kalenderhalvåret det år eleven fyller 20 år.

Stödet ska avse boende, fördyrat uppehälle och resor till och från hemmet. Det ska ges kontant eller på annat sätt som ska framgå av beslutet om stöd. Om stödet ges kontant, ska det lämnas med lägst 1/30 av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken för varje hel kalendermånad som eleven bor inackorderad. Beloppet får avrundas till närmast lägre hela tiotal kronor. (SFS 2011:876)

För elever i **gymnasiesärskola** med offentlig huvudman gäller skollagen 18 kap.

32 § Hemkommunen ska lämna ekonomiskt stöd till elever i en gymnasiesärskola med offentlig huvudman som behöver inackordering på grund av skolgången.

Denna skyldighet gäller till och med första kalenderhalvåret det år eleven fyller 20 år.

Skyldigheten gäller dock inte elever som har tagits emot i andra hand till ett nationellt program enligt 19 kap. 39 §.

Stödet ska avse boende, fördyrat uppehälle och resor till och från hemmet. Det ska ges kontant eller på annat sätt som ska framgå av beslutet om stöd. Om stödet ges kontant, ska det lämnas med lägst 1/30 av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken för varje hel kalendermånad som eleven bor inackorderad. Beloppet får avrundas till närmast lägre hela tiotal kronor. (SFS 2013:530)

Beslut beträffande inackorderingsstöd kan överklagas enligt skollagen 28 kap. 5 § punkt 6.

Observera skrivningen i kommunallagen 2 kap. 1-2 §§

Allmänna befogenheter

1 § Kommuner och landsting får själva ha hand om sådana angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens eller landstingets område eller deras medlemmar och som inte skall handhas enbart av staten, en annan kommun, ett annat landsting eller någon annan.

2 § Kommuner och landsting skall behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

14.2 Stöd till inackordering - skolor med fristående huvudman

Beträffande elever i fristående skolor och riksinternatskolor ansvarar Centrala studiestödsnämnden (CSN) för stöd till inackordering. Regler återfinns i studiestödslagen och studiestödsförordningen.

Kontakta CSN för mer information om inackorderingstillägg.

<http://www.csn.se/komv-folkh-gymn/studiehjalp/hur-mycket-kan-du-fa/inackorderingstillagg/utbildningar-1.2846>

14.3 Elevresor

Enligt Lag om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor (SFS1991:1110 med ändringar) gäller att kommunerna skall svara för kostnaderna för dagliga resor mellan bostad och skola.

2 § För en elev som har rätt till studiehjälp enligt studiestödslagen (1999:1395), ska den kommun som enligt 29 kap. 6 § skollagen (2010:800) är elevens hemkommun, ansvara för elevens kostnader för dagliga resor mellan bostaden och skolan.

Ansvaret gäller för sådana resor där färdvägen är minst sex kilometer. Stödet ska ges kontant eller på annat lämpligt sätt enligt kommunens bestämmande. Om stödet ges kontant är kommunen inte skyldig att ge högre ersättning än vad som motsvarar 1/30 av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken för varje hel kalendermånad som eleven har kostnader för resor mellan bostaden och skolan. (SFS 2010:1250)

Utöver lagen finns en förordning, SFS 1991:1120, som anger att om resorna inte rimligen kan ske med annat färdmedel än flyg skall kommunen ersätta eleven för hans reskostnader med skäligt belopp.

Observera att skyldigheten att svara för stöd till elevresor gäller för alla elevresor där lagens krav är uppfyllda (rätt till studiehjälp sam färdväg minst 6 km) och att skyldigheten även omfattar elever som tagits emot i andra hand (s.k. frisökare), elever vid fristående skolor, elever i ett fjärde tekniskt år, studerande vid folkhögskola samt elever i kommunal vuxenutbildning.

För elever som mist sin rätt till studiehjälp p.g.a. skolk kan det innebära att eleven därmed också mister sin rätt till elevresor.

De elever som studerar i ett grannland till Sverige men bor och är folkbokförda i Sverige har rätt till stöd för dagliga elevresor mellan bostaden i Sverige och skolan i grannlandet om färdvägen är minst 6 km. Lagen gäller således även vid studier i det andra landet. Elevens hemkommun ansvarar för stödet.

Genom beslut i Regeringsrätten april 2010 Mål nr: 4418-07 gäller att ingen skyldighet föreligger att ansvara för dagliga resor mellan inackorderingsbostaden och gymnasieskolan.

14.4 Skolskjuts – gymnasiesärskolan

För elever i gymnasiesärskola gäller följande beträffande rätt till skolskjuts enligt 18 kap. i skollagen:

30 § Elever i gymnasiesärskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts inom hemkommunen från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

För elever som går i en annan kommuns gymnasiesärskola ska hemkommunen anordna skolskjuts i de fall det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter.

Elevens hemkommun eller det landsting som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket. (2012:109)

31 § En elev som med stöd av 19 kap. 35–37 §§ går i gymnasiesärskola i en annan kommun än sin hemkommun och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen, har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen.

Den kommun som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket. Kommunens kostnader för detta ska ersättas av elevens hemkommun. (SFS 2012:109)

Byte av studieväg, återantagning

Vid byte av studieväg inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan gäller gymnasieförordningens 7 kap. 9 §.

9 § Huvudmannen får besluta om att en elev ska få byta studieväg efter det att eleven har fått yttra sig, om eleven uppfyller behörighetskraven för den önskade studievägen. Om eleven inte har fyllt 18 år och inte heller ingått äktenskap, ska även elevens vårdnadshavare yttra sig.

För elever som vill påbörja utbildning vid senare tidpunkt än vid början av utbildningen gäller gymnasieförordningens 7 kap. 8 §.

8 § Huvudmannen får besluta att anta en sökande vid senare tidpunkt än vid början av utbildningen om det finns plats på den aktuella studievägen och om den sökande är behörig och har de kunskaper och färdigheter som krävs för att tillgodogöra sig undervisningen. Huvudmannen får besluta att den sökande ska genomgå ett inträdesprov för att visa att han eller hon har de kunskaper och färdigheter som krävs.

Elever kan få individuellt anpassat program enligt gymnasieförordningens 9 kap. 4 §.

4 § En elevs utbildning får avvika från vad som annars gäller för ett nationellt program genom att vissa kurser byts ut om

utbildningen kan hänföras till ett nationellt program,

kraven för examen från det aktuella programmet kan uppfyllas, och

beslutet fattas före utgången av det andra läsåret.

När det gäller 2 får dock den inledande kursen i matematik bytas ut mot en annan inledande kurs i matematik.

Beslut om att byta ut en viss kurs får inte fattas efter det att eleven påbörjat kursen.

Så länge reservantagningen pågår handläggs önskemål om byte av studieväg av antagningskansliet. När reservantagningen avslutats kan huvudmannen för den offentliga skolan delegera beslutsrätten i sådana ärenden till skolans rektor.

Vid alla studievägsbyten är det viktigt att en ansökan från eleven sänds till elevens hemkommun innan bytet görs samt att man i förekommande fall inhämtar yttrande. **Kontrollera om eleven tillhör kommunen/samverkansområdet** även för den önskade studievägen. Om så inte är fallet måste ett yttrande från elevens hemkommun inhämtas. I annat fall kan problem uppstå kring betalningsansvaret för elevens studier.

Även när en elev önskar påbörja utbildning vid senare tidpunkt ska ansökan lämnas till elevens hemkommun.

Val av studieväg i högre årskurs/val av lärlingsutbildning

16.1 Mottagande av en sökande till högre årskurs

Om en önskad inriktning i högre årskurs inte erbjuds av den egna kommunen eller inom samverkansområdet, så har en sökande rätt att åberopa denna och söka till annan kommun redan inför antagningen till årskurs 1. Detta regleras i skollagen 16 kap. 44 § punkt 4.

Förhållandet om en elev genomfört årskurs 1 i hemkommunen eller inom samverkansområdet och önskar ifrågakomma till inriktning, som hemkommunen inte erbjuder, är inte reglerat i den nya skollagen. I mån av plats bör eleven tas emot hos den huvudman dit eleven söker.

16.2 Erbjudande av viss utbildning

Bestämmelserna om erbjudande av viss utbildning återfinns i skollagens 16 kap. 12 §.

12 § När en huvudman erbjuder utbildning på ett nationellt program får huvudmannen också låta erbjudandet omfatta att eleven senare ska antas till en nationell inriktning, en särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning inom programmet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att ett sådant erbjudande ska ges inom vissa program.

Om någon huvudman beslutar att ge sådant erbjudande är det viktigt att information om detta lämnas i god tid till sökande och övriga berörda.

Har ett sådant erbjudande utlovats kan inte huvudmannen återkalla detta.

16.3 Urval till inriktning i högre årskurs

I gymnasieförordningens 7 kap. 6 § återfinns den enda reglering som regeringen angett, då det gäller urval till högre årskurs.

6 § En sökande antas till en utbildning i gymnasieskolan vid början av ett nationellt

program eller en sådan nationell inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning som börjar det första läsåret. De sökande som tas in på ett program får då fördelas på undervisningsgrupper eller motsvarande med hänsyn till vad som är känt om deras kommande val av inriktning eller yrkesutgång.

Inom de program som är indelade i nationella inriktningar, särskilda varianter eller gymnasiala lärlingsutbildningar som börjar det andra eller tredje läsåret fördelas eleverna inför det andra eller tredje läsåret på dessa studievägar.

Vid fördelning av elever inför högre årskurs och inriktning måste dock urval tillämpas till vissa mycket populära inriktningar där antalet sökande överstiger antalet platser. Respektive huvudman beslutar vilka urvalskriterier som ska tillämpas vid en eventuell konkurrenssituation. Det är dock viktigt att **tillvägagångssättet är väl känt för eleverna** och att samma modell tillämpas inom ett samverkansområde.

16.4 Gymnasial lärlingsutbildning

16.4.1 Lärlingsutbildning i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

För elever som påbörjar gymnasieutbildning gäller enligt skollagens 16 kap. följande beträffande lärlingsutbildning.

11 § Inom yrkesprogrammen får det finnas gymnasial lärlingsutbildning, som börjar det första, andra eller tredje läsåret. Gymnasial lärlingsutbildning ska i huvudsak vara förlagd till en eller flera arbetsplatser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om gymnasial lärlingsutbildning.

För elever som påbörjar gymnasiesärskoleutbildning efter den 1 juli 2013 gäller skollagens 19 kap. följande beträffande lärlingsutbildning

10 § Inom de nationella programmen får det finnas gymnasial lärlingsutbildning som börjar det första, andra, tredje eller fjärde läsåret.

Gymnasial lärlingsutbildning i gymnasiesärskolan ska i huvudsak vara förlagd till en eller flera arbetsplatser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om gymnasial lärlingsutbildning i gymnasiesärskolan. (SFS 2012:109)

I gymnasieförordningen 4 kap. 3 § anges

3 § Gymnasial lärlingsutbildning får börja det första läsåret inom alla yrkesprogram i gymnasieskolan.

I 16 kap. 11 a § skollagen (2010:800) finns bestämmelser om att utbildningskontrakt ska upprättas och vad som ska anges i ett sådant kontrakt. Statens skolverk får meddela ytterligare föreskrifter om utbildningskontraktets utformning och vilka frågor som ska regleras i kontraktet.

I gymnasiesärskolan får gymnasial lärlingsutbildning börja det första läsåret inom alla nationella program. (SFS 2012:402)

Beträffande mottagande i första hand till lärlingsutbildning gäller detta för elever i den egna kommunen och samverkansområdet. Elever från kommuner som inte erbjuder det sökta programmet eller inriktningen som lärlingsutbildningen är knuten till ska också tas emot i första hand. Någon rättighet att bli mottagen till lärlingsutbildning för att sådan inte erbjuds av hemkommunen föreligger dock inte om hemkommunen erbjuder utbildningen skolförlagd. Enligt skollagen 16 kap. gäller nedanstående beträffande mottagande i första hand i gymnasieskolan.

44 § Utöver vad som följer av 43 § ska de som är behöriga sökande tas emot i första hand om de sökt till

1. sådan utbildning som avses i 43 § och med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den gymnasieskola dit de har sökt,
2. ett nationellt program eller till en nationell inriktning som börjar det första läsåret och är hemmahörande i en kommun som inte erbjuder den sökta utbildningen,
3. gymnasial lärlingsutbildning som börjar det första läsåret och är hemmahörande i en kommun som inte erbjuder någon utbildning på det aktuella programmet,
4. ett nationellt program och åberopat att huvudmannen inom det sökta programmet anordnar en nationell inriktning som börjar senare än första läsåret och som hemkommunen inte erbjuder,
5. ett yrkesprogram som saknar nationella inriktningar och åberopar att huvudmannen anordnar programmet i huvudsak skolförlagt och som hemkommunen inte erbjuder, eller
6. en utbildning som det har fattats beslut om riksrekrytering för enligt 45 §.

En elev som påbörjat en lärlingsutbildning i gymnasieskolan har rätt att fullfölja programmet:

38 § Vad som sägs i 37 § gäller på motsvarande sätt den elev som har påbörjat gymnasial lärlingsutbildning. Om lämplig arbetsplatsförlagd utbildning inte längre kan anordnas, ska eleven i stället erbjudas att fullfölja sin utbildning genom skolförlagd utbildning på det aktuella programmet.

Om inte heller detta är möjligt, ska erbjudandet avse att fullfölja utbildningen på ett annat yrkesprogram.

Rätt att fullfölja utbildning

Elev är garanterad att få fullfölja utbildningen till slut oavsett inriktning, skollagen 16 kap. 37-41 §§. Även vid minskande elevantal på aktuell inriktning föreligger denna rätt. Rätten gäller hos samtliga huvudmän. Enligt Skolinspektionen innebär detta att elever på fristående skolor har rätt att fullfölja sin utbildning även om skolan läggs ner. Den som driver verksamheten, huvudmannen, ansvarar för detta.

37 § En elev som har påbörjat en utbildning på ett nationellt program, en nationell inriktning eller en särskild variant har rätt att hos huvudmannen eller, om huvudmannen är offentlig, inom samverkansområdet fullfölja sin utbildning på det påbörjade programmet eller den aktuella inriktningen eller varianten.

Första stycket gäller även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under studietiden.

38 § Vad som sägs i 37 § gäller på motsvarande sätt den elev som har påbörjat gymnasial lärlingsutbildning. Om lämplig arbetsplatsförlagd utbildning inte längre kan anordnas, ska eleven i stället erbjudas att fullfölja sin utbildning genom skolförlagd utbildning på det aktuella programmet. Om inte heller detta är möjligt, ska erbjudandet avse att fullfölja utbildningen på ett annat yrkesprogram.

39 § Om huvudmannens erbjudande av ett nationellt program omfattade att eleven senare ska antas till en nationell inriktning, en särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning enligt 12 §, har den elev som påbörjat programmet rätt att fullfölja utbildningen på den nationella inriktningen, den särskilda varianten respektive som gymnasial lärlingsutbildning enligt 37 och 38 §§.

40 § Rätten att fullfölja utbildningen enligt 37-39 §§ gäller också efter ett studieuppehåll på högst ett läsår för studier utomlands.

Någon rätt att fullfölja utbildningen enligt första stycket finns dock inte, om det erbjudande som avses i 12 § när det lämnades förenades med ett uttryckligt förbehåll att det inte gäller vid studieuppehåll.

41 § I 49 § finns ytterligare bestämmelser om rätten för en elev i en skola med offentlig huvudman att fullfölja sin utbildning när eleven flyttar till en annan kommun.

Elevs rätt att fullfölja påbörjad utbildning i samband med flyttning framgår även av Skollagen 16 kap. 49 §.

49 § En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen, om den nya hemkommunen erbjuder sådan utbildning.

Erbjuder den nya hemkommunen inte den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller ett landsting som anordnar utbildningen.

Av gymnasieförordningens 12 kap 12 § framgår att om en sådan sökande som avses i 11§ har tagits emot i gymnasieskolan (övriga utländska sökande) skall bestämmelserna i 15 kap. 17 § och 16 kap 37-40 §§ skollagen om elevens rätt att fullfölja sin utbildning, respektive om avgifter gälla så länge eleven har rätt att vistas i landet.

Offentlighet och sekretess

18.1 Utlämnande av allmänna handlingar

I Sverige har vi i grundlag skyddade rättigheter att få ta del av allmänna handlingar som har lämnats in hos myndigheter eller av myndigheterna upprättade handlingar. Allmänna handlingar måste lämnas ut omedelbart när någon begär det.

Ansökningshandlingar till gymnasieskolan och gymnasiesärskolan blir allmänna handlingar när de inkommer till myndigheten och måste därför lämnas ut när någon begär det.

Ett antagningskansli är inte en myndighet, det är de huvudmän som kansliet sköter antagningsarbetet åt som är den myndighet som har att fatta beslut om utlämnande av allmän handling och som ska göra eventuell sekretessprövning av en begärd handling. Hur detta arbete ska göras bör skrivas in i de avtal som görs mellan huvudmän och antagningskansli. Ett antagningskansli som sköter antagning åt den egna kommunens skolor kan ha en tjänstman anställd som har rätt att fatta dessa beslut enligt delegation medan det kan vara svårare att hitta lösningar då kansliet sköter antagning åt många olika huvudmän.

Enligt PuL kan man vägra lämna ut personuppgifter som man misstänker kan komma att behandlas i strid med PuL. Att ett företag kommer att upprätta register för att sända integritetskränkande reklam är ett sådant skäl. Det anses inte som integritetskränkande när någon begär ut personuppgifter för att informera om alternativa skolformer.

Här måste respektive myndighet göra avvägningar - det kommersiella intresset kontra den enskildes intresse av att skydda den personliga integriteten.

Om elever motsätter sig att personuppgifter lämnas ut får uppgifterna inte lämnas ut. De sökandes personnummer bör inte lämnas ut.

18.2 Dataöverföring av sökande samt betygssfiler för sökande till andra huvudmän

Inför antagningsarbetet sänds stora filer med uppgifter om sökande samt uppgifter om betyg mellan de olika antagningskanslierna. Respektive huvudman alt. antagningskansli förutsätts gå in i filen och leta upp de elever som sökt huvudmannens/kansliets utbildningar. Stora mängder personuppgifter och betyg sprids på detta sätt till många som inte är berörda av informationen. Om det är

möjligt bör man begränsa så att personuppgifter och betygsuppgifter enbart sprids till berörda huvudmän/antagningskanslier.

18.3 Databaser – IT-stöd i elevadministrationen

Personuppgiftslagen (PuL) innehåller en rad bestämmelser som är viktiga att känna till för skolor som använder sig av IT-stöd i elevadministrationen. Datainspektionen har därför tagit fram en ”Checklista för skolor” som kort sammanfattar några av de viktigaste punkterna som skolor måste tänka på när de behandlar personuppgifter. För uppgifter i antagningskansliernas databaser gäller vad som anges av Datainspektionen.

18.4 Sekretess i skolan

Sekretess i skolan regleras i Offentlighets och sekretesslagen SFS 2009:400 m. ändringar. En sammanfattning av lagen, Offentlighet och sekretess hos det allmänna, finns att hämta på regeringkansliets hemsida www.regeringen.se

18.5 Sekretessmarkerade personuppgifter

Uppgifterna som registreras i folkbokföringen är som huvudregel offentliga. I vissa fall kan det dock skada en person att uppgifter om denne lämnas ut. Det kan t.ex. gälla någon som är hotad eller förföljd. Skatteverket kan då föra in en markering för särskild sekretessprövning, en s.k. sekretessmarkering, i folkbokföringsdatabasen för den personen.

Innebörden av sekretessmarkeringen är att uppgifter om personen enligt folkbokföringens bedömning inte bör lämnas ut utan en särskild sekretessprövning. Det är med andra ord ingen absolut sekretess. Ytterligare bakgrund finns i Skatteverkets ”Information om skyddade personuppgifter”.

Personuppgifter, inkl. sekretessmarkeringen, aviseras från Skatteverket till andra myndigheter. Mottagande myndighet väljer själv hur den ska hantera sekretessmarkerade personuppgifter i sina system. Det finns inte några rättsliga regler för hanteringen. Spridningen av sekretessmarkeringen till olika myndigheter i samhället medför därför många frågor om hanteringen av densamma.

När man jobbar med antagningen händer det att man kan komma i kontakt med personer som har skyddade personuppgifter i folkbokföringen hos Skatteverket. Vid varje tillfälle som personuppgifter ska lämnas ut ska en sekretessprövning göras. Detta gäller även om uppgifter skall lämnas ut till annan myndighet. Viktigt då är att känna till vilken sekretess som den mottagande myndigheten har att följa, eftersom detta kan skilja sig mellan olika myndigheter.

Med enhetliga rutiner kan hanteringen underlättas inom den offentliga förvaltningen och minska risken att sekretessmarkerade personuppgifter lämnas ut oavsiktligt. I Skatteverkets ”Vägledning för hantering av sekretessmarkerade personuppgifter i offentlig förvaltning” finns information om hantering av skyddade personuppgifter.

www.skatteverket.se

När det gäller gymnasieskola och gymnasiesärskola finns det i 23 kap 2§ Offentlighet och sekretesslagen (2009:400 m. ändringar) i tredje stycket reglerat vad som gäller för personuppgifter.

2 § Sekretess gäller i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i sådan elevhälsa som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Sekretess gäller på det område som anges i första stycket dels i särskild elevstödjande verksamhet i övrigt för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, dels för uppgift som hänför sig till ärende om tillrättaförande av en elev eller om skiljande av en elev från vidare studier. Sekretessen gäller dock endast om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

Sekretess gäller på det område som anges i första stycket i andra fall än som avses i första och andra styckena för uppgift om en enskilds identitet, adress och andra liknande uppgifter om en enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år. (SFS 2010:866)

Förteckning över beslutsområden, lagrum och förslag till delegation

Delegering av ärenden inom en nämnd regleras i Kommunallagen 6 kap. 33-38 §§. Styrelsen för utbildningen beslutar och kan delegera beslutanderätten inom följande områden i samband med ansökningar till utbildningar inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan:

- ansökan
- mottagande
- urval – rangordning
- antagning
- samverkansavtal

Ansökan

Ärendetyp och lagrum	Rekommendation
Tidplan – utöver Gymnasieförordningen 7:7 ang. preliminär och slutlig antagning	Huvudmannen
Ansökningsblanketter	Antagningsutskottet/Tjänsteman
Om-/nyval	Huvudmannen

Mottagande

Ärendetyp och lagrum	Huvudmannen	Förslag till delegation
Yttrande från hemkommunen SL 16:48	X	Tjänsteman
Hemkommunens beslut att eleven tillhör gymnasiesärskolans målgrupp SL 18:5	X	Tjänsteman
Hemkommunens bedömning att elev som sökt individuellt program kan följa undervisningen på ett nationellt program inom gymnasiesärskolan SL 19:40	X	Tjänsteman

Mottagande

Beslut om behörighet och mottagande SL 16:36, 17:14, 18:4, 19:29	X	Tjänsteman
Beslut ang. sökande från annan kommun SL16:44, 47, SL 17:19, 21, 19:29	X	Tjänsteman
Mottagande till språkintröduktion, bedömning av elevens språkkunskaper GyF 6:7	X	Tjänsteman
Mottagande av elever från utlandet SL 29:2-5, Gymnasieförordningen 12:11,	X	Tjänsteman
Beslut ang. sökande till högre årskurs när hemkommunen ej erbjuder sökt inriktning enligt skollagen 1985:1 100, 5:18	X	Tjänsteman

Urval/rangordning

Ärendetyp och lagrum	Huvudmannen	Förslag till delegation
Meritvärde – färdighetsprov Gymnasieförordningen 7:5, 5:8, 5:16	X	Antagnings- utskottet/ Tjänsteman

Antagning

Ärendetyp och lagrum	Huvudmannen	Förslag till delegation
Antagning till åk 1 SL 15:12	X	Antagnings- utskottet/ Tjänsteman
Fördelning av elever på inriktningar i högre årskurs då inriktningssgaranti ej medgivits Gymnasieförordningen 7:6	X	Antagnings- utskottet/ Tjänsteman
Ev. inriktningssgaranti SL 16:12,39	X	Antagnings- utskottet/ Tjänsteman

Samverkansavtal

Ärendetyp och lagrum	Huvudmannen	Förslag till delegation
Beslut att ingå samverkansavtal SL 15:30	X	Tjänsteman

Gallringsråd

I Riksarkivets författningssamling RA-FS 2002-2 finns allmänna råd om bevarande och gallring av handlingar rörande kommunernas och landstingens utbildningsväsende. Enligt arkivlagen 1990:782 3§ tredje stycket skall Myndigheternas arkiv bevaras, hållas ordnade och vårdas så att de tillgodoser

1. rätten att ta del av allmänna handlingar
2. behovet av information för rättskipningen, och
3. forskningens behov

I de allmänna råden finns också uppgift om vad som bör bevaras och vad som kan gallras beträffande Gymnasial lärlingsutbildning samt Uppföljande studie- och yrkesorientering, det kommunala uppföljningsansvaret.

De handlingar som bör bevaras från antagningsverksamheten är uppgifter om samtliga sökande. I övrigt bör information om riktlinjer för antagningen samt beslut av betydelse för verksamheten bevaras. Dessa råd är utgivna av Samrådsgruppen för kommunala arkivfrågor.

Handlingar som bör bevaras

- Protokoll med beslut om antagning
- Personlistor eller annan sammanställning som innehåller uppgifter om samtliga sökandenamn, födelsedatum, ort, klass, studieväg, behörighet, sammanfattningsbetyg och ansökan om antagning
- Antagningsstatistik, uppgifter som ger en sammanfattning av antagningen, t.ex.
- Antal antagna per utbildning och behörighet
- Diarier

Diarieförda handlingar eller annan korrespondens. Endast korrespondens av långvarig betydelse rörande verksamhet, organisation eller personal bör bevaras. Övrig korrespondens kan gallras.

Handlingar	Gallring	Anmärkningar
Ansökningshandlingar/kvittenser för antagna elever		Översänds till skolan när eleven antagits. När eleven avslutat sin skolgång kan handlingarna gallras på skolan
Ansökningshandlingar/kvittenser för ej antagna elever	1 år efter avslutad reservantagning	
Yttrande/beslut avseende skolgång i annan kommun	Efter avslutad skolgång	Underlag för interkommunal ersättning
Antagningslistor	Efter avslutad reservantagning	Sorteras efter utbildning. Innehåller statistiska uppgifter om antalet sökande per utbildning, behörighet, alternativval m.m.
Register och listor som används för sortering, kontroll och återsökning vid antagningen	Efter avslutad reservantagning	
Korrespondens	1 år efter avslutad reservantagning	Av rutinkaraktär, rörande antagning, ansökningar m.m.

Handlingar som kan gallras

Handlingar	Gallring	Anmärkningar
Svarskort	1 år efter avslutad reservantagning	Med undantag av svarskort från elever vars ansökningshandlingar skickats till orter utom antagningsorganisationens område. Om registrering av detta endast skett på svarskorten bör dessa kort finnas kvar tills respektive elever kan förväntas ha avslutat sin skolgång, 5 år efter antagning. Om detta ej registreras på svarskorten bör uppgifterna finnas registrerade på annat sätt.

Bilagor

- Bilaga 1** ANSÖKAN till gymnasieskolans program
- Bilaga 2** YTTRANDE OCH BESLUT (1) Mottagande och sökande till nationellt program i gymnasieskolan
- Bilaga 3** YTTRANDE och BESLUT (nr 3) Mottagande av sökande till ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan
- Bilaga 4** YTTRANDE och BESLUT (4 A) Mottagande av sökande till Programinriktat individuellt val i gymnasieskolan
- Bilaga 5** YTTRANDE och BESLUT (4 B) Mottagande av sökande till Yrkesintroduktion i gymnasieskolan, avsedd för en grupp elever
- Bilaga 6** ANSÖKAN Dispens från kravet på godkänt betyg i engelska
- Bilaga 7** ÖVERENSKOMMELSE Bidrag mellan hemkommun och fristående gymnasieskola
- Bilaga 8** REGLERING Mellan kommunala/landstingskommunala huvudmän
- Bilaga 9** YTTRANDE och BESLUT Mottagande av sökande till NATIONELLT PROGRAM i gymnasieskolan
- Bilaga 10** YTTRANDE och BESLUT Mottagande av sökande till INDIVIDUELLT PROGRAM i gymnasieskolan
- Bilaga 11** Kodning av Län och kommun samt tidigare skolutbildning
- Bilaga 12** Kodning av YTTRANDE OCH BESLUT om mottagande till gymnasieskolan avseende behöriga sökande
- Bilaga 13** Rekommendation för merkostnader i ämnet specialidrott inom Nationella idrottsutbildningar (NIU)

SKL Referensgrupp för antagningsfrågor

Mats Söderberg, Sveriges Kommuner och Landsting
mats.soderberg@skl.se

Agneta Persson, Helsingborg
agneta.a.persson@telia.com

Liselotte Edvardsson, Antagningskansliet Karlshamn
liselotte.edvardsson@utb.karlshamn.se

Inga-Lill Evaldsson, Antagningskansliet Markaryd
ingalill.evaldsson@markaryd.se

Annette Holm Persson, Gymnasieantagningen Helsingborg
annette.holm.persson@helsingborg.se

Charlott Andersson, Gymnasieantagningen Stockholms län
charlott.andersson@ksl.se

Robert Gustafsson, Gymnasieantagningen i Örebro län
robert.gustafsson@orebro.se

Handbok för gymnasieantagning 2014-2015

Gällande bestämmelser samt kommentarer om mottagande/antagning till gymnasieskolan

Handboken innehåller en sammanställning av gällande bestämmelser enligt lag, förordning och föreskrifter samt kommentarer av Sveriges Kommuner och Landsting om mottagande och antagning till studievägar inom gymnasieskolan. Syftet med handboken är att underlätta hanteringen av sådana frågor i kommunen.

Ansvar för innehållet: Mats Söderberg, mats.soderberg@skl.se
Frågor om innehållet: Se närmast föregående sida.

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2013
ISBN: Ange nummer

Beställ eller ladda ner på www.skl.se/publikationer. ISBN/Beställningsnummer nr